Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

22-ЙИЛ ЧИҚИШИ.
№ 134 (5483).
10 ИЮЛЬ ПАЙШАНБА
1975 ЙИЛ.
Баҳоси 2 тийин.

ТАСС АХБОРОТИ

«МОЛНИЯ-2»

Ернинг сунъий йўлдошларидан фойдаланиб алоқа системаларини янада ривожлантириш программасига мувофиқ 1975 йил 8 июлда Совет Иттифоқида «Молния-2» алоқа йўлдоши юқори эллиптик орбитага учирилди. Унинг ичига системанинг сантиметрли тўлқинлар диапазонида ишлашини таъминлайдиган ретрансляция аппаратлари ўрнатилган.

«Молния-2» алоқа йўлдоши Совет Иттифоқидаги олис телефон-телеграф радио алоқаси системасини ишлатишни, СССР Марказий телевидениеси программаларини «Орбита» тармоғи пунктларига узатишни ва халқаро ҳамкорликни таъминлашга мўлжалланган.

Йўлдош апогейи Шимолий ярим шарнинг 40864 километри ва перигейи Жанубий ярим шарнинг 465 километридан иборат орбитага чиқарилди.

Йўлдош Ер атрофини 12 соату 17 минутда айланиб учади, орбитанинг оғиши — 62,8 градус.

«Молния-2» йўлдоши орқали алоқа сеанслари белгиланган программага мувофиқ ўтказилади.

АКТИВ ЙИҒИЛИШИ

СОВЕТОБОД (Андижон области). Бу ерда Андижон сув омбори қурувчилари партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш қатнашчилари шу муҳим сув хўжалиги объектини барпо этишни тезлаштириш чораларини ҳамда беш йилликнинг якунловчи йилида коллектив олдида турган вазифаларни муҳокама қилдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин нутқ сўзлади.

Йиғилиш 1975 йил топшириқларини муваффақиятли бажаришнинг конкрет йўллари белгиланган резолюция қабул қилди.

(ЎзТАГ).

Л. И. БРЕЖНЕВ В. БРАНДТ БИЛАН УЧРАШДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев 9 июль куни Германия Социал-демократик партиясининг раиси Вилли Брандт билан учрашди.

Фикрлашув чоғида Л. И. Брежнев билан В. Брандт СССР билан ГФР ўртасидаги муносабатларнинг турли соҳаларида бундан буёнги ижобий силжишларнинг муҳимлигини таъкидлаб ўтдилар. Улар КПСС билан Германия Социал-демократик партиясининг, ҳар иккала мамлакат ҳукуматларининг сарфлаётган куч-ғайратлари ана шу силжишларга эришиш учун хизмат қилажагини уқтириб ўтдилар.

В. Брандт совет халқининг сиёсий, ижтимоий ва меҳнат ҳаёти билан чуқурроқ танишиш имкони берилганлиги учун астойдил миннатдорчилик изҳор этди. В. Брандт ўзига ҳамма жойда самимий меҳмондўстлик кўрсатилганлиги учун сидқидилдан ташаккур билдирди. (ТАСС).

ВИЛЛИ БРАНДТ ЖЎНАБ КЕТДИ

Германия Социал-демократик партиясининг раиси Вилли Брандт рафиқаси билан 9 июлда Москвадан жўнаб кетди.

Внуково аэродромида В. Брандтни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари Б. П. Бугаев, В. В. Кузнецов, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси Л. М. Замятин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. И. Блатов, КПСС Марказий Комитетининг сектор мудирлари Д. Н. Мочалин, Н. Н. Пухлов, СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси А. П. Бондаренко, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида ГФРнинг СССРдаги элчиси У. Зам ҳам бор эди. (ТАСС).

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг Турсун Сайдалиев бошлиқ участка миришкорлари эллик центнерлик хирмон учун курашмоқдалар. Пайкалларни кезсангиз мўл ҳосил учун фидокорона меҳнат қилинаётганлигининг гувоҳи бўласиз. Бунда айниқса механизаторлардан И. Абдуллаев, Ч. Қувондиқов ва Ж. Умаровлар жонбозлик кўрсатиб ишламоқдалар. Суратларда: участка бошлиғи (ўнгдан биринчи) механизаторлар билан суҳбатлашмоқда, (чапда) ғўзаларга ишлов бериш пайти.

Н. Тўраев фотолари.

МАМЛАКАТ ЕР ОСТИ БОЙЛИКЛАРИ — ХАЛҚ БАХТ-САОДАТИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

Соат 15 да Кремлда палаталарнинг мажлислар залида СССР Олий Совети Миллатлар Советининг иккинчи мажлиси бўлди.

Депутатлар **А. Н. Косигин, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов** ўртоқларни давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Миллатлар Советининг Раиси депутат **В. П. Рубен** олиб борган мажлисда ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги ҳамда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳаси ҳақидаги масалаларни кўриб чиқиш давом эттирилди.

Миллатлар Советининг саноат, қонун лойиҳаларини тайёрлаш, қишлоқ хўжалиги, транспорт ва алоқа, қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати, табиатни қўриқлаш комиссияларининг топширувига биноан саноат комиссиясининг раиси депутат **К. К. Кайрис** қўшимча доклад қилди.

Табиат бойликларини эҳтиёт қилишдан иборат ленинча ғоя, деб таъкидлади у, мамлакатда табиатни қўриқлаш юзасидан ўтказилаётган барча тадбирларга асос қилиб олинмоқда. Коммунистик партия билан Совет давлати ана шу муҳим масалаларга доимо эътибор бериб келмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партиянинг XXIV съездида бундай деган эди: «Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш чораларини кўрган вақтда бу нарса ҳаво ва сувни ҳатарли равишда бузиш, ерни унумсиз қилиб қўйиш манбаи бўлиб қолмасдан, балки табиий ресурсларга жон куйдириб қараш билан қўшиб олиб борилиши учун ҳамма ишни қилиш зарур... Ватанимизнинг гўзал табиати берадиган ҳамма неъматлардан бизгина эмас, келажак авлодлар ҳам фойдалана оладиган бўлишлари лозим».

Мамлакат ер ости бойликларини эҳтиёт қилиб, тежаб-тергаб ишлатиш соҳасида КПСС XXIV съезди ўртага қўйган вазифа — табиатни қўриқлашни кучайтириш ва табиат ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш масалалари юзасидан СССР Олий Совети чиқарган қарорда ҳамда КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарорида, шунингдек давлат халқ хўжалиги планларида ўз ифодасини топди. Минерал ресурслардан тўғри фойдаланиш ҳақидаги ғамхўрлик министрликлар, идоралар ва кончилик корхоналари коллективларининг диққат марказида турибди. Ер ости бойликларига эҳтиётлик билан қараш принципини турмушга татбиқ қилатуриб, фан-техника тараққиёти ривожланиши, қазиб чиқарилаётган минерал хом ашё ҳажмининг кўпайиши билан жамиятнинг табиатга таъсир ўтказиш миқёси ошиб боришини ҳам эсда тутиш керак. Шу боисдан ер ости бойликларидан фойдаланиш тўғрисидаги масала теварак атрофдаги табиат муҳитини қўриқлашдан иборат умумий проблема билан чамбарчас боғлангандир.

Кўпдан-кўп фойдали қазилма конларидан фойдаланиш кўп миллатли мамлакатимиз экономикаси ва маданиятининг тез ривожланишини белгилаб берди, деб давом этди нотиқ. Минерал хом ашё базасини вужудга келтиришда ва шу асосда ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантиришда барча иттифоқдош республикалар иштирок этмоқда. Халқ хўжалигида минерал хом ашё истеъмол қилишнинг узлуксиз ўсиб бораётганлиги булардан яна ҳам самарали, комплекс, рационалроқ фойдаланишнинг аҳамиятини оширади, барча корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва гражданлардан ер ости бойликларини эҳтиёт қилишни талаб этади.

К. К. Кайрис минерал хом ашёни қазиб олиш ва қайта ишлаш соҳасидаги ижобий жиҳатларни таъкидлаб, бундай деди: айрим кончилик корхоналари фойдали қазилмаларнинг аниқланган запасларидан қониқарсиз фойдаланмоқдалар, конларни тайёрлаган чоғда катта ва ўринсиз нобудгарчиликка йўл қўймоқдалар. Ҳисобот маълумотларига кўра, кўмир қазиб чиқариш вақтидаги нобудгарчилик ўрта ҳисобда қарийб 20 процентни ташкил этади, «Карагандауголь», «Прокопьевскуголь» комбинатларининг баъзи шахталарида эса 40-45 процентгача етади. Конлардан нефть запасларининг ярмидан камроғи ва калийли туз запасларининг учдан бир қисми қазиб чиқарилмоқда. Ер остидан қазиб чиқарган чоғда қора рангли ва нодир металлар рудаси, кўмир запасларининг ҳар беш тоннасидан бир тоннаси ер бағрида қолиб кетмоқда. Нефть билан бирга қўшилиб чиқадиган газ ҳали ҳам кўплаб нобуд қилинмоқда, бу газ очиқ ҳавода ёндириб юборилмоқда.

Фойдали бойликларнинг манбаларидан комплекс фойдаланиш ишига маҳкамачилик нуқтаи назаридан ёндашиш жиддий зарар етказмоқда. Планлаштирувчи органлар, фан ва техника давлат комитети тармоқ министрликлари билан биргаликда ишга маҳкамачилик нуқтаи назаридан ёндашишни бартараф қилиб, фойдали қазилмаларни қазиб чиқарган ва қайта ишлаган чоғда, уларнинг ҳаммасидан комплекс фойдаланишни таъминлашлари зарур. Бу масалаларни ҳал этиш учун лойиҳа ва конструкторлик ташкилотлари, шунингдек, СССР Фанлар академиясининг илмий-тадқиқот институтлари янада кенгроқ жалб этилиши лозим. СССР Фанлар академияси системасида илмий-тадқиқот марказини ташкил этиш тўғрисида СССР Олий Советининг сессиясида 1972 йил сентябрь ойидаёқ киритилган таклиф диққатга сазовордир. Бу илмий-тадқиқот маркази табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан рационал фойдаланиш масалаларини комплекс ўрганишдан иборат бўлиши керак эди.

Шу муносабат билан комиссиялар СССР ҳукумати ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳасини ишлаб чиқиб, ўз вақтида тақдим этиши муҳим эканлигини таъкидлайдилар.

Матбуотда эълон қилинган қонун асослари лойиҳаси ҳамма томондан маъқулланди. Комиссияга келган кўплаб хат, мулоҳаза ва таклифлар ана шундан далолат беради. Муҳокама якунлари мамлакатимиз меҳнаткашлари ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳасини табиатни қўриқлаш ва табиат бойликларидан рационал фойдаланиш тўғрисида Коммунистик партия билан Совет давлати ғамхўрлигининг янги кўриниши сифатида қабул қилдилар.

Партия ва Совет давлати, деб давом этди К. К. Кайрис, қонунларни такомиллаштиришгагина эмас, шу билан бирга совет қонунларига риоя этилишига ҳам катта аҳамият бермоқдалар. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг қонунга риоя этилгандагина у яшайди, деган кўрсатмасини эслатиб ўтиш лозим. Шу муносабат билан нотиқ ер, сув тўғрисидаги ва табиатни муҳофаза қилишга қаратилган бошқа қонунларни оғишмай ижро этиш ва уларга риоя қилиш зарурлигини яна бир карра таъкидлаб ўтди.

Қўшимча докладчи комиссиялар қонун асослари лойиҳасига айрим янги қоидалар киритишни, шунингдек қонун лойиҳасининг бир қанча моддаларини аниқлашни ва тўлдиришни таклиф этганликларини маълум қилди.

Менга қўшимча доклад қилишни топширган комиссиялар, деди пировардида К. К. Кайрис, Н. А. Тихонов докладида баён қилинган асосий қоидалар ва хулосаларга қўшиладилар, шунингдек кўриб чиқилаётган масала юзасидан СССР Олий Совети тақдим этган қарор лойиҳасини маъқуллайдилар.

Комиссиялар ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳасини кўрсатиб ўтилган қўшимча ва ўзгартишларни ҳисобга олган ҳолда тасдиқлаш тўғрисида таклиф киритадилар.

* * *

Шундан кейин муҳокама этилаётган масалалар юзасидан музокаралар бошланди.

РСФСР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари депутат **А. М. Калашников** минбарга чиқади. Совет кишилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг пойтахтдаги Бауман округи сайловчилари билан учрашувдаги нутқини зўр мамнуният билан кутиб олдилар, деди у.

Сўнгра нотиқ минерал хом ашёдан фойдаланишни доимо яхшилаш зарурлиги тўғрисида гапирди. Конлардаги фойдали қазилмаларни чиқариб олиш практикасига фойдали қазилмаларни кавлаб олиш ва қайта ишлаш вақтида бўладиган нобудгарчиликни қисқартириш имконини берадиган янги, тобора мукаммал технология жараёнлари янада кенг жорий этилмоқда, деди у. А. М. Калашниковнинг фикрича, министрликлар билан идоралар хом ашё ресурсларидан комплекс фойдаланиш тадбирларини белгилаб амалга оширишлари зарур. Янги қурилишлар лойиҳаларига хом ашёдан шундай фойдаланиш принципларини асос қилиб олиниши лозим.

Донецк область Совети ижроия комитетининг раиси депутат **Д. М. Гридасов** шуни маълум қилдики, Донбасс территориясида минерал хом ашёнинг 50 дан ортиқ тури борлиги аниқланган. Қонун асосларининг конларни ишлатишнинг энг рационал ва самарали тадбирларини қўллаш йўли билан ер ости бойликларини тўла-тўкис, комплекс ўрганиш ва улардан фойдаланишни таъминлашни кўзда тутувчи қоидаси область учун айниқса актуалдир. Депутат ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асосларининг сессия муҳокамасига тақдим этилган лойиҳасини маъқуллади.

Сўнгра Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари депутат **А. А. Хўжаев** сўзга чиқди. (Депутат А. А. Хўжаевнинг нутқи алоҳида эълон қилинаётир).

Грузия ССР Фанлар академиясининг вице-президенти депутат **Е. К. Харадзе** бундай деди: техника жадал ривожланиб бораётган бизнинг асримиз табиий бойликлардан рационал фойдаланишга бутун куч-ғайратни сарфлашни талаб қилмоқда. Коммунистик партия билан Совет давлати атроф муҳитни муҳофаза қилиш масалаларига доимо эътибор бериб келмоқдалар.

Ер ости бойликларининг запаслари нақадар кўп бўлмасин, улар чексиз эмас, деди сўзини давом эттириб депутат. Нотиқ минерал ресурслардан комплекс фойдаланиш проблемаларини ҳал этишда Грузия олимларининг мамлакатдаги қардош республикалар олимлари билан қилаётган ҳамкорлиги тўғрисида гапирди.

Қозоғистон Компартияси Жезқазғон область комитетининг биринчи секретари депутат **К. С. Лосев** бу ёш область экономикаси тез юксалиб бораётганлигини айтиб берди.

Руда хом ашёсидан комплекс фойдаланиш ишида янги техникани етказиб бериш графикларини бузиш ҳоллари, номукаммал технология қўлланилаётганлиги ишни қийинлаштираётганлигини депутат таъкидлаб ўтди. Фойдали қазилмалар кавлаб бўлинган чуқурларни тўлдирувчи қурилмаларни ишга тушириш орқада қолмоқда. К. С. Лосев Госплан билан тегишли министрликлар бу масалаларни ҳал этишни алоҳида контроль остига олсинлар, деб таклиф қилди.

Тожикистон Компартияси Ленинобод область комитетининг биринчи секретари депутат **Р. Хожиев** фан билан ишлаб чиқаришнинг ҳамдўстлиги туфайли республиканинг рангли металлургия корхоналарида фойдали қазилмалардан комплекс фойдаланиш ортаётганлигини, металлнинг исроф бўлиши қисқараётганлигини гапириб берди. Шу билан бирга у Тожикистоннинг бир қанча руда конларида қазилмадан комплекс фойдаланиш ҳали йўлга қўйилмаганлигини, натижада қимматли минерал хом ашёдан анчагина қисми исроф бўлаётганлигини таъкидлади.

Раздан кон-химия комбинати айланма печларининг машинисти депутат **О. Г. Гюльмисарян** республика экономикаси юксак суръатлар билан ривожланаётганлигини кўрсатувчи факт ва рақамларни айтиб ўтди.

О. Г. Гюльмисарян республика корхоналарида минерал ресурслардан комплекс фойдаланиш проблемасига катта эътибор берди. У СССР Госплани ва бошқа марказий ташкилотлар шаънига танқидий мулоҳазалар айтди, шу ташкилотларнинг айби билан Раздан кон-химия комбинати суст суръатлар билан қурилаётганлигини гапириб берди.

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳаси сессияда муҳокама қилинаётганлиги, деди Татаристон АССР Министрлар Советининг Раиси депутат **Г. И. Усмонов**, табиий ресурсларни қўриқлаш тўғрисида КПСС XXIV съезди чиқарган қарорлар изчиллик билан амалга оширилаётганлигининг яққол далилидир. Татаристон конларга бой. Шулар орасида нефть конлари муҳим ўрин олади.

Депутат табиий бойликлардан тўла-тўкис фойдаланиш проблемаларига эътибор берилаётганлиги тўғрисида гапириб, шуни таъкидладики, ҳозир ер остидаги потенциал нефть запасларининг илгари имкони бўлган 20-30 проценти ўрнига 50 проценти ва ундан ҳам кўпроқ қисмини чиқариб олиш вазифаси ўртага қўйилмоқда.

Мамлакатни минерал-хом ашё ресурслари билан таъминлашга Қирғизистон муайян ҳисса қўшмоқда, деди Қирғизистон Компартияси Иссиққўл область комитетининг биринчи секретари депутат **А. Дуйшеев**. Унинг территориясида фойдали қазилма кавлаб олаётган ва қайта ишлаётган ўнлаб корхоналар ишлаб турибди. Нотиқ кон-металлургия саноатидаги технология жараёнларини тезроқ такомиллаштириш зарурлигига эътиборни қаратди.

Ер ости бойликларининг социалистик мулк эканлиги ва хўжалик планли бошқарилиши табиий бойликлардан бутун жамият манфаатлари йўлида рационал фойдаланиш учун шарт-шароит яратади, деб таъкидлади Эстония ССР Фанлар академиясининг президенти депутат **К. К. Ребане**. Эстония территориясида мамлакатдаги энг катта ёнувчи сланец кони, бой фосфорит конлари, торф, доломит, оҳак, кулолчилик тупроғининг каттагина запаслари жойлашган. Олимлар, саноат корхоналарининг коллективлари сланецдан комплекс фойдаланиш учун кўп иш қилдилар, ҳозир ундан 40 хилдан ортиқ қимматли химиявий маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда, сланец кули эса Эстониядаги ва қўшни республикалардаги шўр тупроқни оҳаклаш учун ишлатилмоқда. Ҳали бундан ҳам кўпроқ иш қилиниши лозим, деб таъкидлади нотиқ. Чунки бу фойдали қазилмани кавлаб олиш йил сайин кўпаяверади.

(Давоми иккинчи бетда).

ИЛМИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ ЎЗ ИШИНИ ТУГАТДИ

Москвада «Тинчлик, демократия ва социал тараққиёт йўлидаги халқаро ҳаракатда хотин-қизларнинг роли» мавзуида икки кун давом этган Бутуниттифоқ илмий конференцияси 8 июлда ўз ишини тамомлади. Конференцияда мамлакатимиздаги илмий ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, шунингдек чет эллардан келган меҳмонлар иштирок этдилар.

Конференцияда тингланган бир қанча докладларда СССРда ва бошқа социалистик мамлакатларда хотин-қизлар масаласининг ҳал этилиши тажрибаси муфассал ёритилди, фақат социализмгина хотин-қизларни чинакам озодликка олиб чиққанлиги, сиёсий ҳаётнинг, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида уларнинг фаол қатнашувлари учун имконият яратиб берганлиги кўрсатиб ўтилди.

Ҳозирги замон капиталистик жамиятидаги ва ривожланаётган мамлакатлардаги хотин-қизларнинг аҳволига, уларнинг революцион ҳамда миллий озодлик ҳаракатидаги, антиимпериалистик ва антимонополистик курашдаги муҳим ва тобора ўсиб бораётган ролига катта эътибор берилди.

(ТАСС).

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ЎЗБЕКИСТОН ҚУРУВЧИЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ВАХТАСИ

Республика бинокорлик материаллари саноати ва қурилиш индустрияси қурилиш, монтаж ва лойиҳалаш ташкилотлари, корхоналарининг коллективлари беш йилликнинг якунловчи йили планлари ва мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдирдилар. Улар ўз меҳнат зафарларини КПСС XXV съездига бағишламоқдалар.

Йилнинг биринчи ярмида Тўхтагул ГЭСидан то Андижон шаҳригача бўлган масофада 500 киловольт кучланишли электр узатиш линияси, Оҳангарон ун комбинатида элеватор, иккита чорвачилик сут комплекси ишга туширилди. Суғориладиган 25 минг гектар янги ер ўзлаштирилди, 894 минг квадрат метр уй-жой, 12,3 минг ўринли мактаблар, 3340 ўринли мактабгача болалар муассасалари ва бошқа объектлар қурилди.

Барча қурилиш ва монтаж министрликлари ҳамда идоралари пудрат ишлари ярим йиллик планини бажардилар, ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан бу ишлар ҳажмининг ўсишини таъминладилар. Ярим йиллик план қуйидагича бажарилди:

Планнинг бажарилиши (процент ҳисобида) биринчи стун — йилнинг биринчи ярмида, иккинчи стун — июнь ойида, учинчи стун — йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг биринчи ярим йилига нисбатан.

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги	100,4	100,1	102,0
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	102,0	105,0	106,0
Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш министрлиги	104,0	104,0	102,0
Главташкентстрой	102,0	101,0	100,8
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	103,0	108,0	125,0
Узглавводстрой	106,0	109,0	117,0
Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қурилиши ва фойдаланиш министрлиги	106,0	108,0	106,0
Узколхозстрой	104,0	104,0	115,0
Главсредазирсовхозстрой (Ўзбекистон ССР территориясида)	102,0	98,0	112,0

Шу билан бирга, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган XVIII пленуми кўрсатиб ўтганидек, айрим қурилишларда мусобақадош коллективларга олинган мажбуриятларни бажариш учун зарур шарт-шароитлар тўлиқ яратиб берилмаяпти.

Бунинг натижасида Қурилиш министрлигининг баъзи коллективлари планни бажарганлари ҳолда ўз мажбуриятларини адо эта олмаяптилар. «Главташкентстрой» фан ва ўқув юртлари объектларини қуришда орқада қолмоқда. Сергелидаги ғўзапоядан қурилиш плиталари тайёрлайдиган завод, Тошкентдаги «Хлопкоприбор» заводи, Олмалиқда нон заводи, Қўқондаги мой-ёғ комбинатида, Сирдарёдаги паррандачилик фабрикасида янги қувватлар ва баъзи бир бошқа объектлар ишга туширилмай қолди.

Вазифа — меҳнат, материал ва техника ресурсларини жамлаш йўли билан ишга тушириладиган объектларда ишни анча кучайтиришдан, йилнинг биринчи ярмида фойдаланишга топшириш мўлжалланган барча объектларни июль ойида ишга туширишдан иборат.

Ишга тушириладиган барча объектларни муддатида фойдаланишга топширамиз! — шиори бундан буён ҳам мусобақа шиори бўлиши лозим.

Партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVIII пленумининг қарорини бажариш борасида қунт билан ташкилотчилик ва сиёсий иш олиб боришлари, бу ишни доимо диққат марказида тутишлари лозим.

«САЛЮТ-4»: МЕДИЦИНА ВА ТЕХНИКА ЭКСПЕРИМЕНТЛАРИ

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 9 июль. (ТАСС). «Салют-4» орбитал илмий станциясининг учиши давом этмоқда. 8 июлда Петр Климук билан Виталий Севастьянов комплекс медицина экспериментлари туркумини бажардилар. Космонавтлар велоэргометрда дозаланган жисмоний нагрузка билан функционал тадқиқотлар ўтказдилар. Бунда юрак артериал босими ва механик функцияларининг кўрсаткичлари (кинетокардиограмма) қайд этилди. Иккала космонавт электрокардиографик жиҳатдан тўла текшириб ҳам чиқилди.

Орбитал станция бортидаги навбатдаги иш куни 8 июль кечқурун бошланиб, 9 июль Москва вақти билан соат 10 да тугади. Иш программасида техника экспериментлари ҳам бор эди. Космонавтлар бир қанча астронавигацион ўлчов ишларини бажардилар. Олинган натижалардан мустақил навигация, янги оптик асбоблари, келгусидаги космик аппаратларини яратишда фойдаланилади.

Экипажнинг иккала аъзоси ўзини яхши ҳис этмоқда.

Станция бортидаги системаларнинг аҳволи нормада турибди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

МАМЛАКАТ ЕР ОСТИ БОЙЛИКЛАРИ— ХАЛҚ БАХТ-САОДАТИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

(Боши биринчи бетда).

РСФСР Ёзувчилар союзи правлениесининг Раиси депутат **С. В. Михалков** ўз нутқининг анчагина қисмини совет адабиётининг турмуш билан чамбарчас алоқаларига бағишлади. Бизнинг социалистик тузумимиз, деди у, адибнинг янги типини вояга етказди, бу адиб учун халқ манфаатлари унинг жонажон манфаатларидир. Социалистик тузумимиз, турмушга актив кириб борадиган гражданин ёзувчини камол топтирди. Депутат замондошлар меҳнат фаолиятининг ҳамма соҳаларига, жумладан, янги-янги нефть, кўмир, газ ва олтин, олмос конларини очаётган, ишлатаётган ва уларни мамлакатга тортиқ этаётган кишиларнинг меҳнатига доимо эътибор билан қараш — мамлакатимиз сўз усталарининг шонли анъанаси бўлиб қолганлигини эслатиб ўтди.

Қонун асослари бизнинг Якутия Автоном Республикамиз учун нақадар қимматли эканлигини сўз билан ифодалаш қийин, деди сессияда «Якуталмаз» ишлаб чиқариш бирлашмасининг директори депутат **Л. Л. Солдатов**. Сўнгра нотиқ қидириш ва разведка қилиш ишларини кенгайтиришга ва бу ишларнинг самарадорлигини оширишга ҳалақит бераётган сабабларга тўхталиб ўтди.

Биз яшаб, меҳнат қилаётган даврда катта-катта тарихий воқеалар жуда кўп содир бўлмоқда, деди Тюмень область Совети ижроия комитетининг раиси депутат **Л. Н. Кузнецов.** Коммунистик партия ленинчи Марказий Комитетининг доно раҳбарлиги, унинг Сиёсий бюроси, шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг актив кўп қиррали фаолияти социалистик экономикамизнинг муттасил ривожланишини, муҳим социал вазифалар ҳал этилишини таъминламоқда.

Шундан кейин нотиқ Ғарбий Сибирь нефть, газ конларини ўзлаштириш ва шу конлардан комплекс фойдаланиш проблемаларига тўхталди. КПСС XXIV съезди Директиваларида, деди нотиқ, Ғарбий Сибирда нефть чиқаришни беш йиллик охиригача йилига 120-125 миллион тоннага етказиш белгиланган эди. Бу топшириқ анча ошириб бажарилади. Бу йил мамлакатнинг янги нефть конлари салкам 147 миллион тонна қора олтин беради.

* * *

9 июль куни эрталаб соат 10 да Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг иккинчи мажлиси очилди. Мажлис СССР Олий Совети палаталарининг мажлислар залида Иттифоқ Совети Раиси депутат **А. П. Шитиков** раислигида ўтди.

Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П Кириленко, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, В. В. Шчербицкий, Б. Н. Пономарев, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, К. Ф. Катушев ўртоқлар мажлисда ҳозир бўлдилар. Депутатлар уларни узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Мажлисда Германия социал-демократик партиясининг раиси, ГФР бундестагининг депутати В. Брандт ҳозир бўлди.

Депутатлар ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги ҳамда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳаси ҳақидаги масалаларни қараб чиқишни давом эттирдилар.

Иттифоқ Советининг саноат, қонун лойиҳаларини тайёрлаш, қишлоқ хўжалиги, транспорт ва алоқа, қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати, табиатни муҳофаза қилиш комиссияларининг топшириғига биноан саноат комиссиясининг раиси депутат **Я. П. Рябов** қўшимча доклад қилди.

КПСС XXIV съезди қарорларини муваффақиятли равишда амалга ошириш натижасида, деди у, мамлакатимиз иқтисодий ва ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида янги юксакликларга кўтарилди, унинг бутун дунёдаги обрў-эътибори ва нуфузи мустаҳкамланди, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда янги улкан қадам ташланди.

Ватанимизнинг қудрати ҳамда гуллаб яшнаши ер ости бойликларига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Фойдали қазилмалар нечоғлик кўп қидириб топилиб, ишлаб чиқилса ва улардан самарали фойдаланилса, саноат, қишлоқ хўжалиги, умуман экономикамиз шу қадар тез ривожланади, халқ фаровонлиги ошади, коммунистик қурилиш йўлидан шу қадар комил ишонч билан олға бораверамиз.

Комиссия раиси мамлакатда минерал хом ашёдан фойдаланиш тажрибаси тўғрисида гапириб берди. У комиссиялар СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Н. А. Тихонов докладида баён қилинган қоидалар ва хулосаларга қўшилажагини айтди.

Фан-техника тараққиёти шароитида фойдали қазилмаларнинг запасларидан тежаб-тергаб, эҳтиёт қилиб фойдаланишни таъминлаш, ер ости бойликларини қўриқлашни кучайтириш Совет давлатининг энг муҳим вазифаси, мамлакат экономикасини муваффақиятли ривожлантиришнинг асосий шартларидан бири бўлиб қолмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съездига ҳисобот докладида бундай деб таъкидлаган эди: «Халқ хўжалигининг ривожланиши хом ашёнинг ҳар хил турларига бўлган талабни жуда кучайтириб юборади. Биз ана шу эҳтиёжларни қондириш учун бундан буён ҳам кончилик тармоқларини юксак суръатлар билан ривожлантира берамиз. Шу билан бирга ишни шундай олиб бориш кераккн, бу тармоқлар тағин ҳам самарали ишлайдиган бўлсин, хом ашёни яхшироқ қайта ишлашни таъминласин, унинг сифати яхшиланиб, чиқитлари камайишига эришилсин».

Мамлакатимиз табиий бойликларидан илмий асосланган ҳолда, самарали фойдаланишни ва шу бойликларни қўриқлашни таъминлашда совет қонунлари муҳим роль ўйнайди, Коммунистик партия билан Совет давлати совет қонунларини ривожлантириш ва такомиллаштиришга катта эътибор бермоқдалар.

Кейинги йилларда табиатни қўриқлашга доир қонунларни янгилаш ва такомиллаштириш соҳасида зарур бўлган ишлар қилинди. Нотиқ ўртоқ Л. И. Брежневнинг: «Совет қонунларини такомиллаштириш ишини давом эттириш, бу қонунларнинг ҳаётдан орқада қолмаслиги, бизнинг қонунларимиз мустаҳкам, стабиллигича қолиб, жамиятда содир бўлаётган жараёнларни тўғри акс эттириши йўлида иш олиб бориш керак» деган йўлйўриғини эслатиб ўтди.

Муҳокама этилаётган қонун лойиҳаси аввалги қонун актларининг ўз амалий аҳамиятини сақлаб қолган нормаларини ўзига сингдирган. Айни вақтда қонун лойиҳасига жамиятимиз ривожининг ҳозирги босқичида халқ хўжалигининг эҳтиёжларини ифодалайдиган янги қоидалар киритилган. Унда КПСС Программасининг, партия XXIV съезди қарорларининг талаблари, шунингдек КПСС Марказий Комитети кейинги пленумларининг совет экономикасини ривожлантириш, теварак атрофдаги табиий муҳитни муҳофаза қилиш, совет қонунларини такомиллаштириш масалаларига доир талаблари мужассамлаштирилди.

Я. П. Рябов комиссияларнинг топшириғига биноан бундай деди: ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асосларининг СССР ҳукумати тақдим этган лойиҳаси ер ости бойликларидан планли, ўринли, комплекс фойдаланиш ва бу бойликларни қўриқлаш, мамлакат халқ хўжалигини янада ривожлантириш, совет кишиларининг турмуш шароитларини яхшилаш ва теварак-атрофдаги табиий муҳитни ҳозирги ҳамда келажак авлодлар учун қулай ҳолатда сақлаш вазифаларига мос келади.

Депутат янги қонун асослари лойиҳасининг баъзи бир қоидаларини таърифлаб берди. Лойиҳа СССР Олий Совети Президиумининг қарорига биноан жамоатчилик томонидан муҳокама этиш учун матбуотда эълон қилинганлигини нотиқ эслатиб ўтди. Муҳокама якунлари шуни кўрсатдики, қонун лойиҳаси ҳамма жойда маъқуллаб кутиб олинди ва мамлакат меҳнаткашлари уни Коммунистик партия билан Совет давлатининг табиий бойликларимиздан ўринли фойдаланиш ва бу бойликларни қўриқлаш тўғрисидаги ғамхўрлигининг янги ифодаси деб қабул қилдилар.

Ер ости бойликлари тўғрисидаги янги қонун лойиҳаси жамоатчилик томонидан муҳокама этилганлиги, бунда кенг меҳнаткашлар оммаси актив иштирок этганлиги жамиятимизнинг чинакам демократизмини яна бир карра намойиш қилди, халқ ер ости бойликларидан ўринли, комплекс фойдаланиш ва шу бойликларни қўриқлаш масалаларига ғоят қизиқиб қараётганлигини кўрсатди.

Доимий комиссиялар, деди депутат, ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг кончилик муносабатларини тартибга солиш тўғрисидаги компетенциясини белгилаш нормаларини конкретлаштиришни, лойиҳада шу масалалар ҳал этиладиган иккита мустақил моддани бир-биридан ажратишни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайдилар. Шундай қилиш ССР Иттифоқида ва иттифоқдош республикаларда ер ости бойликлари тўғрисидаги қонунларни янада ривожлантириш учун зарур ҳуқуқий базани вужудга келтиради. Комиссия раиси ер ости бойликларидан фойдаланиш ва шу бойликларни қўриқлаш масалаларини ҳал этишда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ролини анча кенг ифодалашни таклиф қилди.

Лойиҳада ер остидан фойдали қазилмаларни кавлаб олиш билан боғлиқ бўлмаган мақсадларда фойдаланиш вақтида оқава сувларни зарарли моддаларни, ишлаб чиқариш чиқитларини ҳамда бошқа моддалар ва материалларни зарарсизлантиришни ёҳуд уларни муайян чегаралар билан чеклаб қўйишни ҳамда уларнинг кон ишлари олиб борилаётган жойларга, ер юзасига ва сув объектларига ўтишининг олдини олишни таъминлайдиган тадбирлар амалга оширилиш лозимлигини махсус кўзда тутиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Қўшимча докладчи қонун лойиҳасига яна бир қанча таклифлар ва аниқликлар киритиш лозимлигини айтди. У доимий комиссияларнинг топшириғига биноан ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асосларининг СССР ҳукумати тақдим этган лойиҳасини маъқуллашни ҳамда уни тузатишлар ва қўшимчалар билан тасдиқлашни таклиф қилди. Я. П. Рябов СССР Олий Советининг «Ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарори лойиҳасини ҳам қабул этишни таклиф қилди.

Бу ҳужжатларнинг қабул этилиши фойдали қазилма запасларини эҳтиёт қилишни таъминлашга, ер ости бойликларидан фойдаланишни ва шу бойликларни қўриқлашни яхшилашга, мамлакатимиз экономикасини янада ривожлантиришга ва шу асосда совет халқининг фаровонлигини оширишга ёрдам беради.

Сўнгра муҳокама этилаётган масалалар юзасидан музокаралар бошланди.

Ҳозир мамлакатимизнинг бутун ҳаёти тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли бажариш учун кураш ва КПСС XXV съездига тайёргарлик кўриш белгиси остида ўтмоқда, деб таъкидлади Украина Компартияси Днепропетровск область комитетининг биринчи секретари депутат **А. Ф. Ватченко.** Область ишчилари ва колхозчилари зиёлилари КПСС сиёсатини, партия Марказий Комитети ва ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Марказий Комитет Сиёсий бюросининг амалий фаолиятини якдиллик билан маъқуллаган ва қўллаб-қувватлаган ҳолда беш йиллик якунловчи йили топшириқларини муваффақиятли бажаряптилар.

А. Ф. Ватченко қазилма кавлаб чиқариш ва уни қайта ишлаш саноатнинг негизини ташкил этувчи Днепропетровск области учун шу масалаларни муҳокама қилиш алоҳида аҳамиятга эга эканлигини айтди. У кейинги вақтларда Кривой Рог ҳавзасини ривожлантириш суръатлари бирмунча секинлашганлигига эътиборни жалб қилди. Унинг фикрича, СССР Госплани ва Қора металлургия министрлиги Кривой Рог ҳавзасини ривожлантириш проблемаларини чуқурроқ ўрганиб чиқиши лозим.

«Белоруссьскалий» комбинатининг бригада бошлиғи комбайн машинисти депутат **В. К. Бабич** Минск областида калий туз конларида минерал ўғит кавлаб чиқариш ва ишлаб чиқариш билан учта комбинат шуғулланаётганлигини айтди. Белоруссия кончилари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришдек умумхалқ ишига ўз ҳиссаларини қўшаётганликлари билан фахрланадилар.

Белоруссиялик калийчилар, деб давом қилди депутат, — КПСС XXIV съездининг хом ашёнинг янада яхшилаб қайта ишланишини таъминлаш, сифатини яхшилаш, чиқитни камайтириш тўғрисидаги кўрсатмаларини бажариш борасидаги чораларни кўраяптилар.

Фан-техника революцияси шароитларида, — дейди СССР геология министри, депутат **А. В. Сидоренко,** — минерал ресурслар Ватан иқтисодий потенциалини кўп жиҳатдан белгилаб беради. Депутат соҳа ходимлари план топшириқларини қандай бажараётганликлари тўғрисида гапириб берди.

А. В. Сидоренко ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш борасидаги чораларни СССР Олий Совети кўриб чиқаётганлиги муҳимлигини айтгач, ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳаси қабул қилинсин деган таклифни маъқуллади.

Латвия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари депутат **А. Э. Восс** республика территориясида ҳамма ерда тарқалган фойдали қазилма, жумладан, қурилиш индустрияси учун катта-катта хом ашё запаслари борлигини маълум қилди. Шулардан илмий асосланган ҳолда самарали фойдаланиш зарур. Нотиқ Латвия ССРда янги корхоналар иқтисодий жиҳатдан наф келтирадиган конлар базасидагина лойиҳаланаётганлигига эътиборни жалб қилди.

26 Боку комиссари номли Боку нефть-газ кавлаб чиқариш бошқармасининг оператори депутат **К. Х. Сулейманова** аллақачонлардан бери фойдали қазилмалар кавлаб чиқарилаётган районлар учун муҳокама этилаётган қонун асосларининг моддалари нақадар катта аҳамиятга эгалигини Озарбайжон конлари мисолида кўрсатиб берди.

Туркманистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **А. М. Қиличев** республика табиий бойликларидан фойдаланишни янада яхшилаш масалаларига катта эътибор берди. У дунёда энг катта кимёвий хом ашё конларидан бири — Қорабўғоз Гўл қўлтиғини тилга олди. Кейинги ўн йилда бу ерда маҳсулот ва хом ашё ишлаб чиқариш икки баравар кўпайган. Шунга қарамай, ҳанузгача қўлтиқ бойликларининг бир қисмидангина фойдаланиляпти. «Карабугозсульфат» комбинатида хом ашёни қайта ишлаш комплекс ҳолда эмас.

Депутат СССР химия саноати министрлигига мурожаат қилиб, қўлтиқнинг тузга тўйинган юзидан комплекс равишда фойдаланиш техника-иқтисодий асосларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш тезлаштирилишини сўради.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги саноатда ишларни хавфхатарсиз олиб бориш назорати ва кончилик назорати давлат комитетининг раиси депутат **Л. Г. Мельников** мамлакатда табиий бойликлардан планли, рационал ва комплекс равишда фойдаланиш учун ҳамма шароитлар бор — ер ости бойликларининг давлат мулки бўлганлиги ишлаб чиқариш кучларини тўғри жойлаштиришни таъминлашга ҳамда халқ хўжалигини юксак суръатлар билан ривожлантиришга имкон беради, деб таъкидлади.

Депутат ер ости бойликларидан асосий ва у билан бирга ётувчи бошқа фойдали қазилма запасларини комплекс равишда кавлаб чиқариш, шу қазилмалар таркибида бўлган қимматли моддалардан фойдаланиш масалаларига катта эътибор берди.

Норильск кончилик металлургия комбинатининг директори депутат **Б. И. Колесников** айтдики, мамлакатимиз замонамизнинг энг актуал проблемаларидан бири — табиий бойликларни эҳтиёт қилиш ва улардан рационал равишда фойдаланиш масаласини ғоят жиддий ҳал қилмоқда. У Красноярск ўлкасининг табиий ресурсларини комплекс равишда ўзлаштириш тўғрисида муфассал гапириб берди.

«Кемеровоуголь» комбинатининг бош инженери депутат **В. П. Богатирев** Кемерово областида қазилма кавлаб чиқаришни ташкил этиш тўғрисида гапириб берди. Қонун асосларининг лойиҳасида, деб таъкидлади у, кончиларнинг сиҳат-саломатлиги тўғрисида ғамхўрлик қилишга катта эътибор берилган.

Омск шина заводининг директори депутат **П. В. Будеркин** табиатни қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилма ишлатишни яхшилаш борасидаги тадбирлар комплексининг муҳокама қилиниши мамлакатимиз халқ хўжалик вазифаларини ҳал этишда муҳим аҳамиятга эга, деди.

Қозоғистон Компартияси Жамбул область комитетининг биринчи секретари депутат **Х. Ш. Бектўрғонов** фойдали қазилмалардан янада самарали фойдаланиш проблемаларига тўхталди. У бу масалани бой Қоратов фосфорит конларининг комплекс равишда ўзлаштирилиши билан боғлади. Шу кон базасида СССР фосфор саноатининг катта индустриал маркази яратиляпти.

Нотиқ кончилик саноатини техника жиҳатидан реконструкция қилиш проблемасини тезроқ ҳал этиш зарурлигига министрликлар ва идораларнинг диққатини жалб қилди.

Шу билан СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг иккинчи мажлиси тугади.

* * *

Соат 16 да Катта Кремль саройидаги СССР Олий Советининг Мажлислар залида Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг иккинчи қўшма мажлиси очилди.

Депутатлар ва меҳмонлар **Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, В. В. Шчербицкий, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, К. Ф. Катушев** ўртоқларни ўринларидан туриб узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг раиси депутат **А. П. Шитиков** палаталарнинг қўшма мажлисини очди.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари депутат **Н. А. Тихонов** палаталарнинг қўшма мажлисида якунловчи нутқ сўзлади.

СССР Олий Советининг Миллатлар Совети ва Иттифоқ Совети, — деди у, ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш чоралари тўғрисидаги масалани, шунингдек ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳасини тафсилий муҳокама қилдилар.

Шу масалаларнинг СССР Олий Совети сессиясида муҳокамага қўйилиши ва муҳокама этилиши совет халқи минерал ресурслардан фойдаланишни янада яхшилаш ва ер ости бойликларини қўриқлашни кучайтиришдан ғоятда манфаатдорлигидан далолат беради.

Депутатлар мамлакатимизнинг қудрати ва равнақи ер ости бойликлари билан кўпроқ даражада белгиланади ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни янада яхшилаш вазифаси КПСС ва Совет давлатининг ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш тўғрисидаги иқтисодий сиёсатидан бевосита келиб чиқади, деб тўғри айтдилар.

Айни маҳалда депутатлар фойдали қазилма конларини ишга солиш, минерал хом ашёдан фойдаланиш ва ер ости бойликларини қўриқлаш, шунингдек атроф муҳитни ер остидан фойдаланишга боғлиқ ишларнинг зарарли таъсиридан муҳофаза қилиш ишидаги мавжуд айрим камчиликлардан ташвишланаётганликларини айтдилар. Сўзланган нутқларда шу камчиликларни бартараф этиш борасида конкрет таклифлар киритилди. СССР ҳукумати депутатларнинг ҳамда СССР Олий Совети палаталари доимий комиссияларининг ҳамма мулоҳаза ва таклифларини кўриб чиқади ва айтилган камчиликларни бартараф этиш борасида зарур тадбирларни ишлаб чиқади, деди нотиқ.

Пировардида **Н. А. Тихонов** бундай деди: СССР ҳукумати муҳокамага қўйган ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳасининг ушбу сессияда муҳокамадан ўтказиш якунлари, ушбу лойиҳа мамлакат халқ хўжалигини янада ривожлантириш талабларига мос келишини кўрсатади. Уни СССР Олий Совети палаталари доимий комиссияларининг ва депутат **А. В. Сидоренко**нинг тузатишларини ҳисобга олиб қабул қилиш лозим бўлур эди.

СССР Олий Советининг «Ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарори лойиҳасини ҳам қабул қилиш таклиф этилади.

Шу лойиҳаларнинг қабул қилиниши фойдали қазилмалардан рационал фойдаланиш ва ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ишига муҳим ҳисса бўлиб қўшилиб, социалистик экономикани муваффақиятли ривожлантириш ва совет кишилари фаровонлигини оширишга ёрдам беради.

Раислик қилувчи СССР Олий Советининг «Ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини овозга қўйди.

Сессия бу қарорни бир овоздан қабул қилади.

Сўнгра «ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асосларини тасдиқлаш тўғрисида»ги қонун лойиҳаси овозга қўйилади. Депутатлар палаталар бўйича алоҳида-алоҳида овоз берадилар. Олий Совет «ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асосларини тасдиқлаш тўғрисида» бир овоздан қонун қабул қилади.

Депутат Н. Х. Арутюнян пенсияга чиқиши муносабати билан унинг шахсий илтимосига биноан СССР Олий Совети уни СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари лавозимидан озод қилди. Арманистон ССРдан СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарини сайлаш масаласини навбатдаги сессиялардан бирида кўриб чиқишга қарор қилинди.

Сўнгра депутат **М. П. Георгадзе** СССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш тўғрисида доклад қилди.

Олий Совет Президиуми Конституцияда белгиланган ваколатларини амалга ошириш, — деди у,— тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессиясидан кейин ўтган вақт ичида бир қанча фармонлар қабул қилди, шу фармонлар тасдиқ этиш учун муҳокамангизга қўйилади. М. П. Георгадзе шу фармонлар тўғрисида гапирди.

Депутатлар СССР Олий Совети Президиумининг фармонларини бир овоздан тасдиқладилар ҳамда тегишли қонунлар ва қарор қабул қилдилар.

Шу билан тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советининг учинчи сессияси ўз ишини тугатди.

(ТАСС).

Депутат А. А. ХЎЖАЕВ нутқи

(ТОШКЕНТ — ЧИЛОНЗОР САЙЛОВ ОКРУГИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР)

Депутат ўртоқлар! Бизнинг сессиямиз совет халқи шонли ленинчи партия раҳбарлигида коммунистик қурилишнинг улкан вазифаларини амалга ошираётган тарихий даврда ўтмоқда. Иттифоқдош ва автоном республикалар Олий Советларига ҳамда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига бўлиб ўтган сайловлар совет халқининг якдил ватанпарварлигини, унинг юксак граждалик активлигини яна бир карра намойиш этди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун аҳиллик билан овоз бериб, партиямизнинг ички ва ташқи сиёсатига, унинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги ленинчи Марказий Комитетининг ҳормай-толмай қилаётган самарали фаолиятига ғоят чуқур ишонч билдириб, уни тўла қўллаб-қувватлаётганликларини изҳор этдилар.

Бугун биз халқ хўжалигининг энг муҳим проблемаларидан бирини муҳокама қилмоқдамиз. Бу проблеманинг муваффақиятли ҳал қилиниши социалистик экономикамизнинг янада муттасил, барқарор ривожланишига ёрдам беради.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ Николай Александрович Тихонов қилган докладда ғоят аниқ, равшан айтилганидек, бизнинг ишимизни келажакда давом эттирадиганларнинг бахт-саодати ва фаровонлиги кўп жиҳатдан табиий бойликларни авайлаб, улардан нечоғлик тежаб-тергаб фойдаланишимизга боғлиқдир. Чунки планетадаги **табиий ресурсларнинг запаслари чексиз эмас.**

Ер ости бойликларини қўриқлаш проблемаси — жаҳон аҳамиятига эга бўлган проблемадир. Бу проблема бутун дунёдаги олимлар ва мутахассислар эътиборини бир хилда ўзига жалб қилмоқда. Агар капиталистик мамлакатларда бу проблемани ҳал қилиш бир қатор деярли енгиб ўтиб бўлмайдиган тўсиқлар ҳамда қаршиликларга дуч келса, бизнинг план асосида ишлайдиган социалистик жамиятимизда эса бу нарса муваффақиятли ҳал этилмоқда. Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ Владимир Ильич Ленин ёш социалистик давлатнинг тараққиёт йўллари тўғрисида гапириб, табиий бойликлардан умумхалқ бойлиги сифатида оқилона фойдаланмоқ зарур, бунда ер остидаги хазиналарнинг камайиб қолишига йўл қўймаслик кераклигини қайта-қайта таъкидлаган эди. Партия ва ҳукумат социалистик қурилишнинг ҳамма босқичларида Лениннинг ана шу кўрсатмаларини доимо ҳисобга олиб келди. Бу кўрсатмалар бизнинг ҳамма жорий ва перспектив планларимизнинг ҳамда мамлакат халқ хўжалигини янада ривожлантириш режаларининг негизини ташкил этади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIV съезди қарорларида мамлакат табиий бойликларини мустаҳкам қўриқлашни таъминлаш ва уларни эҳтиёткорлик билан ишлатишнинг муҳимлиги яна бир бор таъкидлаб ўтилган.

Ўзбекистон партия ташкилоти ўз амалий фаолиятида табиий ресурслардан рационал фойдаланишда министрликлар, идоралар, корхоналар, муассасалар ҳамда ташкилотларнинг масъулиятини ҳар томонлама ошириш тўғрисида партия қўяётган талабларга оғишмай амал қилмоқда.

Бизнинг республикамиз фойдали қазилмаларнинг хилма-хил запасларига эга. Ҳозир Ўзбекистонда мис, олтин, вольфрам, рух, молибден, қўрғошин, олтингугурт, жуда кўп нодир маъданлар қазиб чиқарилмоқда; нефть, табиий газ, кўмир, каолин, плавик шпат, мармар, гранит, графит ва бинокорлик материалларининг кўпгина хиллари олинмоқда. Беш йилликнинг ўтган, белгиловчи йилидагина 37,2 миллиард куб метр газ қазиб олинди, шундан 25,6 миллиард куб метри республикадан ташқарига чиқарилди.

Фойдали қазилмаларнинг разведка қилинган запаслари базасида ҳозир юзлаб конлар, фабрикалар, заводлар ва комбинатлар вужудга келди, Чирчиқ, Ширин, Олмалиқ, Ангрен, Зарафшон, Газли, Навоий, Учқудуқ каби янги шаҳарлар ва бошқа кўпгина саноат марказлари барпо этилди.

Кейинги йиллар ичида республиканинг партия ва совет органлари кончилик ва кончиликни қайта ишлаш саноати корхоналарида нобудгарчиликка қарши курашни кучайтириш юзасидан бир қанча чора-тадбирларни амалга оширдилар. Фойдали қазилмаларнинг деярли барча конларида асосий моддалар билан бир қаторда аралашмалар ҳам мавжуд. Бу аралашмалар кўпинча ўзининг қиммати жиҳатидан асосий маъданлардан қолишмайди. Шу сабабдан мавжуд бойликлардан комплекс фойдаланиш бизнинг бош вазифаларимиздан бири ҳисобланади.

Олмалиқдаги В. И. Ленин номли металлургия комбинати минерал ресурслардан комплекс фойдаланишнинг яхши намунасидир. Бу ерда асосий металлар — мис, рух, қўрғошиндан ташқари айни бир пайтда бошқа бир қанча нодир металлар ҳам ажратиб олинади. Комбинат ажратиб олинаётган маъданларнинг хилини муттасил кўпайтириб бормоқда, комбинат коллективи эса маъданларни ажратиб бериш даражасини ошириш учун курашмоқда.

Қўрғошинкон руда конида балансга кирмаган ва маъдани кам рудаларни қазиб олишга киришиш чоралари кўрилди. Бу нарса дастлабки маълумотларга кўра, қўшимча равишда бир неча миллион тонна қўрғошин рудасини олиш имконини беради. Ана шу руда конида рудани синаб кўришнинг ядро-геофизик методи жорий этилмоқда. Бу тадбир ҳам қимматли хом ашёни ишлаб чиқаришда нобудгарчиликни камайтиришга ёрдам беради. Саралаш фабрикаларида технологик режимга риоя қилиш устидан контролни кучайтириш натижасида нодир металларни ажратиб олиш проценти сезиларли даражада кўпайди.

Бироқ афсуски, ҳамма жойда ҳам аҳвол шундай эмас. Мисол учун Ангрен конини олайлик. Бу коннинг ўзига хос хусусияти шундан иборатки, унда фойдали қазилмаларнинг бир қанча хиллари бир қатламга жойлашган. Уларнинг асосийлари кўмир ва каолин бўлиб, улар очиқ усулда қазиб олинади. Яқин вақтлар ичида кўмир қазиб олиш йилига 10-15 миллион тоннага етказилади. Айни пайтда олинаётган каолиннинг ҳажми эса 20-30 миллион тоннага боради. Каолиндан глинозем олиш учун фойдаланиш мумкин, сўнгра эса алюминий олиш учун ҳам фойдаланса бўлади. Каолиндан глинозем, унинг ишлаб чиқариш чиқитларидан эса юқори сифатли цемент олиш имконияти борлигини мутахассислар амалда исботладилар.

Биздаги тажриба — саноат установкасида каолинни саралаш ҳамда глинозем ишлаб чиқариш схемаси пишиқтирилган, шунингдек глинозем-цемент комплексини қуришнинг мақсадга мувофиқ эканлиги асослаб берилган. Биз СССР Госпланидан Ўзбекистонда глинозем заводи ва саралланган каолин ишлаб чиқарувчи саралаш фабрикаси қурилиши тўғрисидаги масалани ҳал этишни тезлаштиришни илтимос қиламиз.

Бу масала, бизнинг фикримизча, яна шунинг учун ҳам ғоят актуалдирки, кейинчалик Ангрен глинозем заводи қардош Тожикистонда барпо қилинган Регар алюминий заводи учун хом ашё етказиб берувчи ишончли манба бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Кейинги йилларда республикада Тошкент атрофидаги артезиан ҳавзасидан олинаётган юқори сифатли шифобахш минерал сув нобуд бўлишини бир мунча камайтиришга ҳам эришилди. Ана шу ҳавза негизида Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигига қарашли тўққизта соғломлаштириш муассасаси ишлаб турибди. Отилиб турадиган барча қудуқлар ҳозирги вақтда қопқоқ мосламалар билан жиҳозланган. Бироқ кейинги тўққиз йил ичида қудуқлардаги сув босими деярли икки баравар камайди, чунки минерал сувнинг каттагина қисмидан хўжалик мақсадларида ва суғориш учун ҳамон фойдаланилмоқда. Бизнинг фикримизча, ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асосларида шифобахш минерал сувлардан хўжалик эҳтиёжлари ҳамда ерларни суғориш учун фойдаланишга йўл қўймаслик масаласи акс эттирилса мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон меҳнаткашларининг ижодий активлиги, уларнинг партиямизга, унинг ленинчи Марказий Комитетига чексиз садоқати якунловчи йил ва умуман беш йилликнинг халқ хўжалик планларини муваффақиятли суратда тўла ва ошириб бажариш учун кенг авж олган социалистик мусобақада, ватанпарварлик ҳаракатларида ёрқин ифодаланмоқда. Пахта етиштириш ва уни давлатга топшириш ҳажми йил сайин юксак суръатлар билан ортиб бормоқда. Ўтган йил ўзбек пахтакорлари Ватанга рекорд ҳосил — 5 миллион 330 минг тонна пахта топширдилар. Бу эса планда кўзда тутилганига нисбатан 753 минг тонна кўпдир. Ҳосилнинг ярмидан кўпроғи машиналар билан териб олинди. Шуни қувонч билан таъкидлаш керакки, пахта ҳосилдорлиги гектар бошига қарийб 31 центнерга етди. Ўзбекистон беш йилликнинг дастлабки тўрт йили ичида жами қарийб 19,5 миллион тонна «оқ олтин» етиштирди, шундан 2 миллион тоннадан кўпроғини пландан ташқари етказиб берди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев Москва шаҳар Бауман сайлов округи сайловчилари ҳузурида сўзлаган нутқида пахтакорларнинг қаҳрамонона меҳнатига юксак баҳо берди. Биз ана шу юксак баҳодан беҳад миннатдормиз. Республика меҳнаткашлари ўртоқ Брежневнинг шу юксак баҳосига меҳнатда самарадорликни ошириш билан жавоб бермоқдалар.

Ўзбекистоннинг ишчилар синфи яхши меҳнат қилмоқда. Республика саноати маҳсулотни реализация қилиш биринчи ярим йиллик планини муддатидан илгари, 23 июнда бажарди. Пландан ташқари 256 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Ўзбекистон пойтахти — Тошкент корхоналарининг коллективлари ҳам муваффақиятли ишламоқдалар. Шаҳар саноати республика ишлаб чиқараётган маҳсулот ҳажмининг тўртдан бир қисмини бермоқда.

1966 йилда кучли зилзиладан жафо чеккан Тошкент ҳозирги вақтда ўсиб, қайта ўзгариб бормоқда. Шаҳарнинг илгари барпо қилинган қисмини янгидан тиклаш ва ободонлаштириш борасида ҳал қилинмаган ишлар, проблемалар ҳали бизда оз эмас. Бироқ Тошкент марказида жуда кўп ишлар қилинди. Бу — барча қардош республикалар бинокорларининг бебаҳо ёрдами натижаси, КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати ва шахсан ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг бизга кун сайин кўрсатаётган ғамхўрлиги ва мададининг натижасидир.

Мана шу мўътабар минбардан туриб қардош иттифоқдош республикаларнинг меҳнаткашларига, партиямиз Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига ва шахсан ўртоқ Леонид Ильич Брежневга бизнинг чуқур миннатдорчилигимиз ва самимий ташаккуримизни изҳор этишга ижозат бергайсиз.

Депутат ўртоқлар! СССР Олий Совети сессиясида ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш чоралари тўғрисидаги масаланинг муҳокама қилинаётганлиги Коммунистик партия билан Совет давлатининг Ватан табиий бойликларини асраш ва кўпайтириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилаётганликларининг ифодасидир. Биз аминмизки, Олий Совет қабул қилган ҳужжатлар мамлакатимизнинг бундан буёнги иқтисодий ва маданий тараққиётида, совет кишиларининг моддий фаровонлигини муттасил оширишда ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг бўлажак XXV съездини муносиб кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақани кенг авж олдириб, 1975 йилнинг халқ хўжалик планини, юксак социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажарадилар ва умуман беш йилликни муваффақиятли адо этадилар, деб ишонтиришга ижозат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

ЧОРВАДОР ИНЖЕНЕРЛАР

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти халқ хўжалиги учун ҳар йили кўплаб мутахассислар етказиб бермоқда. Бу ерда қишлоқ хўжалиги механизацияси, гидромелиорация, қишлоқ хўжалигини электрофикациялаш ва бошқа кўпгина мутахассисликлар бўйича кадрлар тайёрланади.

Куни кеча 50 йигит ва қиз чорвачилик инженерлари мутахассислиги бўйича диплом олди. Улар республикамиз колхоз ва совхозларининг фермаларига жўнаб кетдилар. Қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаштираётган хўжаликларда чорвачилик комплекслари қурилаётган ҳозирги даврда бундай олий маълумотли мутахассисларга эҳтиёж катта.

Олий ўқув юртига янги ўқув йилида чорвачилик инженерлари мутахассислиги бўйича яна 50 студент қабул қилинади.

ЯНГИ МАҲСУЛОТ

Пойтахтимиздаги 3-тикув фабрикасида техника тараққиётига тобора кўпроқ эътибор бериляпти. Бу ерда машина ва механизмлар такомиллаштирилмоқда.

Шу кунларда фабрикада аёллар миллий кўйлагини тикадиган машиналар комплекси ўрнатилди. Бу машиналарнинг ишга туширилиши меҳнат унумдорлигини икки процентга оширди. Шу билан бирга, қўл меҳнати енгиллашди ҳамда маҳсулот сифати ошди. Фабрикада хомашё ва материалларни тежаб-тергаб фойдаланиш, кам сарф билан кўп ва сифатли кийим-кечаклар тайёрлаш борасида ҳам кўпгина ишлар амалга оширилмоқда.

Чеварлар КПСС XXV съездини меҳнатда муносиб зафарлар билан кутиб олиш учун барча имкониятларни ишга солиб меҳнат қилишяпти.

112 МАМЛАКАТ БИЛАН

ПРОПАГАНДИСТ ВА АГИТАТОРЛАРГА ЁРДАМ

Ўтган йили бизнинг портларимизда дунёнинг қарийб ҳамма мамлакатлари байроқлари бўлган кемалар юк туширди ва юк ортди. Совет Иттифоқи ер юзидаги 112 мамлакат билан савдо қилади.

Бир йил ичида СССРнинг ташқи савдо обороти 26,2 процентга ўсиб, қарийб 40 миллиард сўмга етди. Нисбий баҳоларда бу урушдан олдинги 1938 йилга нисбатан 30 марта, 1970 йилга нисбатан эса 1,5 мартадан зиёдроқ кўпдир. Ташқи савдонинг бундай ўсиши борган сари сезиларлироқ натижалар бермоқда: бизда йил сайин импорт маҳсулотлар кўпайиб бормоқда, улар орасида пойафзал, кийим-бошлардан тортиб, Совет Иттифоқида ўсмайдиган тропик ўсимлик маҳсулотларигача бор.

Ўтган йили бизнинг импортимиз 18,8 миллиард сўмни ташкил этди. Бу маблағнинг қарийб 40 проценти халқ истеъмоли товарлари ва уларни ишлаб чиқарадиган хом ашёлар ҳиссасига тўғри келади. Гарчи биз бундай товарларга эҳтиёжимизни ўзимизнинг ишлаб чиқаришимиз ҳисобига қопласак-да, уларни импорт қилиш аҳоли эҳтиёжини тўлароқ қондириш имконини беради ва муҳими, товарлар ассортиментини кенгайтиришга олиб келади.

Машиналар, ускуналар ва турли материалларни келтириш масаласи хусусида эса қуйидагиларни айтиш мумкин. Албатта, Совет Иттифоқи жуда катта ва хил-ма-хил хом ашё ресурслари ҳамда улкан саноат потенциалига эга бўлган ҳолда ўз халқ хўжалигининг асосий эҳтиёжларини ўзи қондира олиш имкониятига эга. Бироқ, айрим товарлар, хусусан саноат ускуналарининг айрим турлари биз учун импорт қилинганда фойдалироқ бўлади, негаки, уларни келтириш билан биз капитал маблағлар сарфлашни меҳнат ва материаллар сарфини иқтисод қилган бўламиз. Бу билан зарур ресурслар ва вақтни биз учун жадаллаштириш зарур бўлган экономика соҳаларининг ривожланишига ажратиб берган бўламиз. Қисқаси, халқаро меҳнат тақсимоти ўзаро манфаатли ишдир.

Бизнинг ташқи савдомизда социалистик мамлакатлар асосий ўринни эгаллайди. Улар ҳиссасига СССР ташқи савдо оборотининг ярмидан кўпи тўғри келади. Бу мамлакатлар орасида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзолари асосий етакчи партнерларимиз ҳисобланади. Улар билан иқтисодий айирбошлаш йилига 19,4 миллиард сўмга етди. Бундай жуда катта кўрсаткичга эришиш табиий бир ҳол. Чунки. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида халқаро меҳнат тақсимоти социалистик давлатларнинг координацияланган планлари асосида, социалистик иқтисодий интеграция комплекс программаси асосида амалга оширилиб, пролетар интернационализми принципларига мос келади. У Ўзаро Манфаат нуқтаи назаридан ҳам тўғри келади.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо мамлакатлар билан иқтисодий айирбошлашнинг жадаллашаётганлигини шундай мисолда кўрсатиш мумкин. Германия Демократик Республикасининг аҳолиси ва иқтисодий потенциали ривожланган капиталистик давлатлар орасида бизнинг етакчи савдо партнерларимиз бўлган Германия Федератив Республикаси билан Японияга нисбатан тахминан 10 марта кам. Шунга қарамай Германия Демократик Республикаси билан бизнинг савдо оборотимиз ГФР ва Япония билан умумий оборотимиздан ортиқдир.

Хўш, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларига биз нималарни сотамиз?

1974 йили Совет Иттифоқи бу мамлакатларга 2,8 миллиард сўмлик машина ва асбоб-ускуналар етказиб берди. Бу олдинги йилдагидан ярим миллиард сўмлик ортиқдир. Мазкур мамлакатлар Совет Иттифоқидан етказиб берилган товарлар ҳисобига ўзларининг нефть ва нефть маҳсулотларига, газ, электроэнергия, қора ва рангли металлар прокати, пахта, марганец ва темир рудаси, ёғоч материалларига бўлган импорт эҳтиёжларини анчайин қоплади.

Ўз навбатида биз улардан 4 миллиард сўмлик машина ва асбоб-ускуналар ҳамда кўп миқдорда мебеллар, газмоллар, кийим-бош, пойафзал, дори-дармон, консерва, ҳўл мева ва сабзавотлар, тухум, шакарқамиш (Кубадан) ва ҳоказолар сотиб олдик.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатлари билан биргаликда йирик саноат комплекслари қуриш катта ҳажмда олиб борилди. СССР территориясида чунончи, целлюлоза, асбест, химиявий хом ашё ишлаб чиқариш юзасидан янги қувватлар биргаликда бунёд этилмоқда.

Ўтган йили Совет Иттифоқи тараққий қилаётган 73 мамлакат билан ўзаро манфаатли савдо-сотиқ олиб борди. Бу мамлакатлар билан савдо товар обороти 5,8 миллиард сўмни ташкил этди, бурноғи йилдагига нисбатан қарийб тўртдан бир қисмга ортди. СССР бу мамлакатларга машина ва асбоб-ускуналар, трубалар, қора ва рангли металлар ҳамда цемент ва бошқа материаллар етказиб беради. Ана шу маҳсулотларнинг ҳаммаси ривожланаётган мамлакатларнинг ҳар бири учун миллий саноатни вужудга келтиришда ниҳоятда зарурдир. Бундан ташқари ривожланаётган мамлакатларнинг кўпларига Совет Иттифоқи техникавий ёрдам ҳам кўрсатмоқда.

Ўз навбатида СССР бу мамлакатлардан нефть, ёнувчи газ, ҳар хил хом ашёлар (пахта, чарм, жут, сизаль ва ҳоказо) ҳамда озиқ-овқат товарлари, какао ва кофе, цитрусли мевалар, кўплаб миқдорда янги узилган сабзавот, ҳўл мева ва консервалар олиб келади.

Ҳозирги вақтда юз бераётган халқаро кескинликнинг юмшаши СССРнинг ривожланган капиталистик мамлакатлар билан ўзаро манфаатли иқтисодий алоқаларни кенгайтириш учун бир мунча қулай шароитлар вужудга келтирди. Кескинликнинг юмшаши, маълумки, давлатимизнинг тинчлик учун собитқадам кураш олиб бораётганлиги натижасидир. Ривожланган мамлакатлар билан товар обороти ўтган йили қарийб бир ярим баравар ўсди, 12,4 миллиард сўмни ташкил этди. Тўғри, бу ўсиш экспорт ва импортнинг умумий ошганлиги билангина ифодаланмайди, балки капиталистик мамлакатлар бозорларида айрим товарлар нархининг ошганлиги билан ҳам ифодаланади (нефть ва нефть маҳсулотлари, бир қатор саноат хом ашёси шу ҳисобга киради).

СССР нинг бу группа мамлакатлар билан савдосида ГФР, Япония, Финляндия, Италия биринчи ўринларни эгаллаб турипти.

Бизнинг Ғарб мамлакатлари билан иқтисодий алоқаларимизда СССР территориясида компенсация асосидаги катта лойиҳаларни биргаликда амалга ошириш тобора кенгайиб бормоқда. Бу ҳар икки томон учун ҳам манфаатлидир: СССР у ё бу саноат объект қурилиши учун зарур жиҳозларни кредитга олади. Бу кредит мазкур объектда корхона фойдаланишга топширилгандан сўнг ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг маълум қисми билан қопланади. Ана шундай битимлар Германия Федератив Республикаси, Франция, Италия, Япония, АҚШ, Финляндия ва Австрия фирмалари билан тузилгандир.

Шуни таъкидлаш лозимки, бизнинг ташқи савдомизнинг изчил равишда ўсиб бориши иқтисодий потенциалимиз ўсиб бораётганлиги билан белгиланади; ўз навбатида бу савдо СССР халқ хўжалигининг самарадорлигини ошириш факторларидан бири ҳисобланади.

И. АРТЕМОВ,
ТАСС обзорчиси.

КАЛИНИН районидаги «Бўз-сув» аъло навли уруғчилик совхози маккажўхорикорлари бу йил ҳар гектар ердан 100 центнердан дон етиштиришга қарор қилишган. Ҳозир экинларни парваришлаш уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Суратда: (ўнгдан) участка бошлиғи Қ. Тиллаев, сувчи М. Каримовлар.

Н. Тўраев фотоси.

Машҳур механизатор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова бошлиқ бригада пахтакорлари ғўза парваришини намунали ўтказмоқдалар. Бригада деҳқонлари бу йил ҳар гектар ердан 60 центнердан пахта етиштиришга аҳд қилишган. Суратда: бригаданинг илғор сувчиси А. Раҳимбоев.

А. Абалян фотоси.

«СОЮЗ»—«АПОЛЛОН»: ФАН МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

СССР ва АҚШ ҳукуматлари ўртасида космик бўшлиқдан тинчлик мақсадларида фойдаланиш ва уни тадқиқ қилиш юзасидан ҳамкорлик тўғрисида битим имзолангашига уч йилдан ортиқ вақт бўлди. Шу вақт ичида совет ва америка мутахассислари космик кемаларни бир-бирига яқинлаштириш ва стиковка қилишнинг биргаликдаги воситаларини вужудга келтириш ва «Аполлон»—«Союз» экспериментал парвозини (ЭПАС) тайёрлаш юзасидан катта ишлар қилдилар.

«Правда» Пресс-бюросининг илтимосига мувофиқ экспериментал парвоз вақтида «Союз» ва «Аполлон» кемалари бортида қилинадиган биргаликдаги илмий тажрибалар тўғрисида совет томонидан ЭПАС илмий программасининг раҳбари, СССР Фанлар Академияси космик тадқиқотлар институти директорининг ўринбосари, техника фанлари доктори Ю. К. ХОДАРЕВ қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди.

«Союз» ва «Аполлон» космик кемалари бортида илмий экспериментлар программаси мустақил равишда ва биргаликда тадқиқотлар ўтказишни назарда тутади. 1973 йил март ва июль ойларида бўлган учрашувлар чоғида совет ва америка мутахассислари томонидан бешта биргаликдаги илмий эксперимент маъқулланган эди.

Улардан бири «Ультрабинафша ютилиш» деб аталган бўлиб, у америкалик олимлар томонидан таклиф қилинган эди. Бу тажрибани ўтказиш методикасини ишлаб чиқишда СССР Фанлар академияси Космик тадқиқотлар институтидаги совет олимлари иштирок этдилар. Экспериментдан мақсад кемалар парвози баландлигида атомлар азот ва кислороднинг концентрацияси ҳамда температурасини аниқлашдан иборат.

Экспериментни ўтказиш орбитада мураккаб маневрлар қилишни талаб этади. У кемалар бир-биридан бутунлай ажралгандан сўнг бошланади.

Шуни таъкидлаш лозимки, атомлар кислород ва азот зичлигини қатъий аниқлаш ер юқори атмосфераси физикаси соҳасидаги билимларни чуқурлаштириш учун зарурдир. «Ультрабинафша ютилиш» эксперименти шунингдек олинган маълумотларни амалга оширилган масса-спектрометрик ўлчовлар натижалари билан таққослаш имконини ҳам беради.

Иккинчи эксперимент — «Сунъий равишда қуёш тутилиши» СССР Фанлар Академияси Ер магнетизми, ионосфераси ва радио тўлқинлар тарқалиши институтидаги совет олимлари томонидан таклиф қилинган.

«Сунъий қуёш тутилиши» эксперименти инсон томонидан планлаштирилган биринчи қуёш тутилишидир. Доира шаклидаги кесимли «Аполлон» космик кемаси Ой ролини ўз зиммасига олади, «Союз» бортидан эса Қуёш тутилиши суратга олиб турилади. Бу экспериментда кемалар ҳаракатининг аниқ расчёти ва маневрларни амалга ошираётган экипажларнинг келишиб ҳаракат қилиши жуда катта аҳамиятга эга.

Космосдаги эксперимент вақтида Эльбрус тоғида махсус тайёрланган кичик коронографни қўлланиб, Қуёшни синхрон кузатиш ҳам олиб борилади.

Қуёш тожини кузатишдан ташқари «Қуёш тутилиши» экспериментига «Аполлон» кемаси атрофида «атмосфера»ни суратга олиш вазифаси ҳам киради. «Союз» бортидан шунингдек тунги осмонда коронал нурларни излаш ҳам амалга оширилади.

Америкалик олимлар вазнсизликнинг ҳар хил материалларнинг эриши ва кристаллашуви жараёнига таъсирини тадқиқ қилишни ҳам таклиф этдилар. Бу иш «универсал печь» деб аталади. Эксперимент илмий программасининг совет қисми СССР Фанлар Академияси металлургия институтида ишлаб чиқилган.

Эксперимент вазнсизлик шароитида металургия йўли билан композит материаллар яратишнинг принципиал имкониятларини ўрганишга имкон беради. Ер шароитида бундай процессни амалга ошириш мумкин эмас.

«Универсал печь» экспериментини муваффакиятли ўтказиш, космик бўшлиқда орбитал космик станция-заводлар қўлланиб, келажакда монокристаллар ишлаб чиқаришга замин ҳозирлашга ёрдам беради. Ана шу схема билан дастлабки материаллар Ерда тайёрланиб, сўнг космосга олиб чиқилади. Технологик процесс тугагандан сўнг тайёр буюмлар ерга туширилади.

Совет олимларининг тавсиясига биноан «Зона ҳосил қилувчи замбуруғчалар» эксперименти қабул қилинди. Бу эксперимент ер атрофидаги космик парвоз факторлар йиғиндиси (вазнсизлик, ортиқча юкланиш, космик нурланиш)нинг асосий биологик ритмларга таъсирини ўрганишни ўз олдига мақсад қилиб қўяди. Уни ўтказиш учун совет олимлари махсус «Ритм—1» приборини ясадилар.

Совет ва америка олимлари томонидан таклиф қилинган бешинчи биргаликдаги эксперимент «Микроб алмашиш» деб аталади. Бу тадқиқот натижаларига кўра, олимлар космонавтларнинг «Союз» кемасидан «Аполлон»га ва «Аполлон»дан «Союзга» ўтиш вақтидаги алоқасида табиий микроорганизмлар алмашинувининг характерини баҳолайдилар. Олинган маълумотлар узоқ давом этадиган космик парвозда одамлар касалланишининг олдини олиш юзасидан тавсиялар ишлаб чиқишда фойдаланилади.

Космосда биргаликда экспериментлар ўтказиш бир-бирини такрорлашдан қочиш, бир мунча такомиллашган ўлчовлар методикасидан фойдаланишга имкон беради. Ва оқибат натижада умуминсониятга фойда келтирувчи натижалар олишга ёрдам беради.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

СОВЕТ ҚУРУВЧИЛАРИГА МУКОФОТЛАР

УЛАН-БАТОР. (ТАСС мухбири). Қуйидагиларни хабар берадилар: сиз Монголиянинг қайси бир ўлкасида — энг шарқдаги тилларда достон бўлган Халхин-Гол ерида ёки олис ғарбдаги Убсунурдами, Гобида ёхуд шахтёрлар шаҳри бўлмиш Налайхдаги, қаерда бўлманг ҳамма жойда СССР саноат қурилиши министрлигининг 3-совет умумқурилиш трести (3-СОТ) коллективи барпо этган янги объектларни кўрасиз. Совет Иттифоқининг кўпгина республикалари, ўлкалари ва областларидан келган ўн уч миллат вакиллари, шунингдек, монгол бинокорлари ёнма-ён меҳнат қилаётган бу интернационал коллектив яқинда ўзининг ўн йиллигини нишонлади. Бу коллектив ўтган йиллар мобайнида 100 дан ортиқ қишлоқ хўжалиги, саноат, маданий-маиший ва уй-жой объектлари қуриб берди, бу объектларнинг кўпчилиги республиканинг олис аймоқларида жойлашган.

МХР ҳукумати қурувчиларнинг фидокорона меҳнатига юксак баҳо берди: 3-СОТ коллективига Меҳнат Қизил Байроқ ордени топширилди. МХРП Марказий Комитети билан бюросининг аъзоси, МХР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Д. Майдар мукофотни топширди. У қурувчилар коллективига МХРП Марказий Комитети билан МХР Министрлар Советининг табрикномасини ўқиб берди.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ БИСАУГА КЕЛДИ

БИСАУ, 8 июль. (ТАСС). СССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон Компартияси Қорақалпоғистон область комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов бошчилигидаги Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет комитети делегацияси Гвинея ва Яшил Бурун ороллари мустақиллиги африкаликлар партияси раҳбарлигининг таклифига биноан бу ерга келди.

Делегация Гвинея-Бисауда бўлган чоғида Африка — Осиё бирдамлигида иштирок этиш масалаларини муҳокама қилади.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

НЬЮ-ЙОРК. Қўшма Штатларнинг почта маҳкамаси «Союз» — «Аполлон» программасига мувофиқ космосда биргаликда ўтказиладиган Совет-Америка эксперименти шарафига маркалар туркумини чиқарди.

Матбуот хабарларига кўра, АҚШ ва Совет, Америка космонавтларининг парвозига бағишланган махсус эсдалик медалини ҳам чиқаришга тайёргарлик кўрилмоқда.

ТОКИО. Японияда истеъмол молларининг нархи ўтган молия йилида 24,5 процент ошди. Қимматчилик ғоят тез авж олаётганлиги натижасида японлар энг зарур молларни сотиб олишдан воз кечишга мажбур бўлмоқдалар.

Тереза Бабулевич Польшадаги энг ёш «Пшчиязнь» йигирув фабрикасининг илғор ишчиларидан биридир. Польша Халқ Республикаси билан Германия Демократик Республикаси ҳамкорлигида қурилган бу корхонага Совет Иттифоқи хом ашё етказиб бермоқда. Суратда: Йигирув цехи илғорларидан Т. Бабулевич.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

МАОИЗМНИНГ ХИЁНАТКОРЛИК МОҲИЯТИ

КОЛОМБО, 8 июль. (ТАСС). 1963 йилда Шри Ланка Компартиясидан ажралиб чиққан пекинпараст гуруҳнинг яна 75 аъзоси шу гуруҳдан юз ўгириб, Компартия сафига қайтишга қарор берди.

Улар эълон қилган баёнотда шу нарса таъкидланадики, маочилар ўтказаётган ашаддий антисоветизм сиёсати ишчилар синфининг ва миллий озодлик ҳаракатининг манфаатларига мутлақо зиддир.

«Биз империализм манфаатларига хизмат қиладиган бу сиёсатга қўшила олмаймиз, — дейилади баёнотда. — Қуйидаги фактлар Пекин раҳбарларининг империалистларга ён босувчи сиёсатидан далолат беради: Хитой Вьетнамдаги уруш ва Яқин Шарқ можароси хусусида принципсиз оппортунистик йўлга амал қилиб келди. Пекин Чилидаги қонхўр фашистлар тўдасини, НАТО, СЕАТО, СЕНТО сингари империалистик ҳарбий блокларни ошкора қўллаб-қувватламоқда, АҚШ қўшинларининг Европада, Осиёда, Ўрта Денгизда ва Ҳинд океанида туришини маъқулламоқда, ғарбдаги энг реакцион кучлар билан ҳамкорлик қилмоқда, жанубий Африка республикасидаги ва Родезиядаги фашистик ирқчи режимлар билан савдо-сотиқ алоқаларини давом эттирмоқда».

Шуларнинг ҳаммаси Хитой халқининг ўзига, халқаро коммунистик ҳаракатга ва империализмни тугатиш йўлидаги курашга зарар етказди, деб уқтиришади баёнот авторлари. Ҳозир Хитой экономикаси кризисли ҳолатларга дуч келиб қолганлиги факти эса Пекиннинг марксизм-ленинизм позицияларидан чекинганлиги, унинг империализмга қарам бўлиб қолганлигининг муқаррар натижасидир.

Шу баёнотга имзо чеккан Шри Ланка порт ишчилари бирлашган касаба союзининг раиси М. С. Саул Ҳамиднинг таъкидлашича, унинг ўзи ва ўртоқлари маоизмнинг империализмга ён босувчи ҳиёнаткорлик моҳиятига ишонч ҳосил қилганлар.

Цейлон революциясининг ҳозирги босқичида, деди у, Совет Иттифоқи раҳбарлигидаги социалистик ҳамдўстлик жаҳон революцион жараёнининг уч таркибий элементи: социалистик ҳамдўстлик, халқаро ишчилар ҳаракати ва миллий озодлик ҳаракатининг бош ва ҳал қилувчи кучи бўлгани каби Цейлон бирлашган фронти ҳам мамлакатимиз прогрессив ҳаракатининг бош оқимидир, шу фронтнинг коалицион ҳукумати составига Шри Ланка Компартияси ҳам киради. Марксчи-ленинчилар бу ҳақиқатни инкор қила олмайдилар.

Пекинпараст гуруҳ билан алоқани узган кишиларни Компартияга қабул қилиш маросимига бағишлаб ўтказилган митингда Шри Ланка Компартиясининг раиси Питер Кейнеман сўзга чиқиб, бундай деди: Совет Иттифоқига тухмат қилиши жиҳатидан империализм лагери билан туташиб кетган Хитой раҳбарлари бутун тараққийпарвар инсониятнинг кўз ўнгида ўзини-ўзи шармандаи шармисор қилди, чунки Совет Иттифоқи бутун дунёда тинчликнинг энг актив ҳимоячиси ва миллий озодлик учун энг изчил курашчидир.

Қаҳрамонлик поэмаси

Истеъдодли композитор Энмарк Солиҳовнинг жозибадор музика асарлари кўпчиликка яхши таниш. Унинг биринчи ўзбек генерали Собир Раҳимов хотирасига бағишланган симфоник поэмаси завқ ва ҳаяжон билан тингланади.

Санъаткор яқинда янги музика асарини ёзиб тугатди. Совет Иттифоқи Қаҳрамони Тўйчи Эржигитовнинг ёрқин сиймоси асарнинг бош қаҳрамони қилиб олинди.

Бу қаҳрамонлик симфоник поэма яқин орада концерт программасидан ўрин олади.

Санъаткор мадҳи

Ўзбекистон ССР халқ артисти, моҳир балетмейстер И. Оқилов ўзбек рақс санъатини ривожлантиришга муносиб ижодий ҳисса қўшди. Атоқли санъаткор томонидан саҳналаштирилган рақслар концерт программаларидан муносиб ўрин олди.

Санъатшунос М. Амехов шу ижодкор ҳақида рисола тайёрлаган эди. Бу китоб Ғафур Ғулом номли адабиёт ва санъат нашриёти томонидан босиб чиқарилди.

Китобда уста раққосниг онласи ҳақида ҳам қизиқарли ҳикоя қилинган.

«ЎЗБЕКФИЛЬМ» СУРАТГА ОЛАДИ.

Таниқли кинорежиссёр, СССР халқ артисти Малик Қаюмов янги тўлиқ метражли «Ўзбекистон санъати» ҳужжатли фильмини суратга ола бошлади. Суратда: оператор Ш. Маҳмудов иш устида.
С. Маҳкамов фотоси.

КВАРТАЛ КЛУБИДА

Тошкентда энг йирик бўлган янги уй-жой массиви — Чилонзор районидаги биринчи кварталнинг кўпгина аҳолиси кечқурун, салқин тушгандан кейин ўз ёзги клубларига келишади. Уй-жойдан фойдаланиш контораси партия ташкилотининг ташаббуси билан ташкил қилинган бу клубда улар турли ўйинлар билан шуғулланишлари, газета ва журналларни ўқишлари мумкин. Бу ерда лекция тинглаш, концерт кўриш одат тусини олган.

Ҳозир квартал клуби ўзининг бутун ишини КПСС XXV съездига тайёргарликка қаратган. Тўққизинчи беш йиллик топшириқларини рўёбга чиқаришда республика ва бутун мамлакат эришган муваффақиятлар тўғрисида ҳикоя қилувчи кўргазма жиҳозланган. Шунингдек, лекторий ҳам ташкил қилинган бўлиб, унинг программасига Ленин партияси, халқлар дўстлиги, КПСС ва Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсати тўғрисида малакали пропагандистларнинг лекция ва суҳбатлари киритилган. Лекцияларни ўқиш учун қўшни олий ўқув юрти — Ф. Энгельс номли чет тиллар давлат педагогика институтининг ўқитувчилари, халқ маорифи ходимлари жалб қилинган.

Партия XXV съездига бағишланган лекция ва тематик кечаларни уй-жойлардан фойдаланиш бошқа конторалари, шунингдек, Чилонзор районидаги маҳалла комиссияларининг партия ташкилотлари ҳам меҳнаткашлар истиқомат этадиган жойларда ташкил қилмоқдалар. «Дўмбирobод» маҳалласида мароқли кеча бўлиб ўтди. Район партия комитетининг раҳбарлари кеча қатнашчилари ҳузурида лекция ва суҳбатлар билан чиқдилар. Улар партия XXIV съезди қарорлари рўёбга чиқарилганлиги туфайли Тошкент ҳаётида рўй берган ўзгаришлар тўғрисида гапирдилар, шаҳарда жумладан, районда экономика ва маданиятни янада ривожлантириш истиқболларини таърифлаб бердилар.

Чилонзордаги маданий-оқартув муассасалари КПСС XXV съездига тайёргарлик кўришда квартал ва маҳалла клубларига ёрдам бермоқда. Р. Глиэр номли ва У. Юсупов номли маданият уйлари очиқ майдончаларда кўрсатиш учун «Ўзбекистон Компартияси — КПССнинг жанговар отряди», «Биз коммунизм ғалабаси сари борамиз» мавзуида театр бадиий композицияларини яратишди. Р. Глиэр номли маданият уйи Чилонзор микрорайонлари ва маҳаллалари аҳолисини партия тўғрисида янги асарлар яратган республика ёзувчилари, шоирлари ва композиторлари билан учрашувларини ташкил қилиб туради.

(ЎзТАГ).

Мароқли ҳордиқ

Кунлар исиб, саратон бошланиши билан пойтахт саноат корхоналарининг ишчи ва хизматчилари шаҳардан ташқарига чиқиб дам олишни одат тусига киритиб олишди. Жумладан «Уртоқ» кондитер фабрикасида шанба ва якшанба кунлари экскурсиялар яхши ташкил этилади. Утган икки дам олиш кунида фабрика дарвозаси олдидан Сирдарёга учта катта автобус йўл олди. 100 га яқин ишчи ва хизматчи икки дам олиш куни Сирдарё соҳилида дам олди. Бундай сайллар мунтазам равишда ташкил этилмоқда.

Фабрика ишчилари ва хизматчилари ўз меҳнат отпускаларини маҳаллий ҳамда марказий дам олиш уйлари ва санаторийларда ўтказишяпти. Ҳозирги кунларда Бўстонлиқ, Чимён, Паркент каби хушманзара масканларда фабриканинг юзлаб ходимлари ҳордиқ чиқаришмоқда. Шунингдек, яқинда Адлерга саккиз киши, Кисловодск, Ессентуки каби курорт шаҳарларга 20 га яқин киши жўнаб кетди. Саккиз киши Қаҳрамон шаҳарлар бўйлаб туристик саёҳат қилиш учун арзон йўлланма билан таъминланди.

— Меҳнат отпускаларини мароқли ўтказишдан коллективимиз кишилари беҳиҳоя хурсанд. — дейди фабрика касаба союз комитетининг раиси С. Зиёмуҳамедова. — Биз бунинг учун барча имкониятларни яратишга ҳаракат қиляпмиз.

Спорт

КАЛЕНДАРДАГИ ЎЗГАРИШЛАР

СССР спорт комитети футбол бошқармаси олий лига командаларининг учрашув календарига бир қатор ўзгартиришлар киритди. 16 июлда «Спартак» билан «Локомотив» командаси учрашади. СССР олимпия терма командасининг Исландия терма командаси билан бўладиган саралаш учрашувларига тайёргарлик кўриши муносабати билан «Спартак» ва «Локомотив» баҳсини 26 июлдан 16 июлга кўчиришга қарор қилинди. «Спартак» Киевнинг «Динамо» командаси билан кечроқ учрашади. Шундай сабаблар билан «Пахтакор» ва «Черноморец» командалари учрашуви ҳам маълум вақтгача кечиктирилади. «Торпедо»нинг Чехословакияга жўнаб кетаётганлиги муносабати билан унинг «Заря» командаси билан бўладигач учрашуви 27 июлдан 26 июлга кўчирилди.

●

УЧРАШУВЛАР МАЙДОНИ МАЪЛУМ

СССР чемпиони ва кубок эгалари кубоги мусобақаларининг ғолиби Киев динамочилари Европа чемпионлари кубоги учун бўладиган биринчи учрашувда Грециянинг Пирей шаҳри командаси «Олимпиакос» билан 17 сентябрда учрашадилар. 1 октябрда эса «Олимпиакос» командаси футболчилари такрор учрашув ўтказмоқ учун Киев шаҳрига келадилар.

СССР кубоги мусобақаларида ғолиб чиққан команда ҳам шу муддатларда кубок эгалари кубоги учун ўтказиладиган Европа турнирида Кипрнинг «Анортосис» командаси билан учрашади.

УЕФА кубоги учун бўладиган мусобақаларда бу йил Совет Иттифоқининг учта командаси иштирок этади. Ҳозир «Спартак», «Торпедо» ва «Черноморец» командалари бу масъулиятли турнирга пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. «Спартак» Швецияда Стокгольмнинг АИК клуби билан куч синашади. «Торпедо» ва «Черноморец» командалари эса дастлабки учрашувни Италияда ўтказадилар. «Спартак» «Наполи» командаси билан, «Черноморец» эса «Лацио» командаси билан учрашади.

●

ЖАҲОН РЕКОРДИ

Вильнюсда ўтаётган штангачилар мусобақасида Минскнинг 28 ёшли офицери Валерий Шарий муваффақияти ҳаммани қойил қолдирди. Ўрта вазнли штангачи дастлаб 152,5 килограммлик штангани даст кўтарди. Шундан сўнг штанга тоши яна ҳам оғирлаштирилди. 157,5 ва 162,5 килограммлик штангаларни ҳам у бир силташда боши узра кўтариб, томошабинлар олқишига сазовор бўлди.

Спортчининг илтимоси билан штанга тоши яна оғирлаштирилди. 3 минутлик ҳордиқдан сўнг Валерий 165,5 килограммлик штангани даст кўтариб, янги жаҳон рекорди ўрнатди. Бу Давид Ригертнинг янги Зеландияда, шу йилнинг январь ойида қўйган рекордидан ярим килограмм ортиқдир. Моҳир штангачи мусобақа олтин медалига сазовор бўлди.

Насриддин СЕРАЛИЕВ

ОҚСОҚ КИЙИК

ҲИКОЯ

... Арисинг боши ёрилиб кетай дерди. Кечаси ичган ароқдан мияси санчиб, поезд ғилдиракларининг тақир-туқури баттар кўнглини беҳузур қиларди. Гўё кимдир икки чеккасини бурғилаётгандек.

Боя тушида катта сўна бош томонидан бироз ғинғиллаб, сўнг жимиб қолгандек бўлувди. У яна ғинғиллаб юрибдими, нима бало? Йўқ, бу сўна ғингшиғи эмас, куй товуши... Чўчигандай бўлди. Шаҳардан чиқаётиб қаттиқ ичганида сон минг хил товушлар қулоғига чалиниб, шунақа жонига теккан эди. Ҳозир қулоғига биров кирволиб дўмбира чертаётгандай. Ароқдан гаранг бўлган Арис қулоғига чалинаётган оҳангнинг қаердан келаётганини билолмай бирнеча дақиқа каловланиб ўтирди. Шундан сўнг қулоқларини қўллари билан беркитиб олган эди, дўмбира уни тинди. «Оғримаган эканман», деб қувонди. Хасталанганида товуш қулоғини беркитса ҳам эшитилаверар эди.

Зирқираётган бошини кўтарди. Купе ичи саранжом. Чошгоҳ чамаси. Деразага урилаётган қуёш шуъласи ярақлайди. Поёнсиз дала. Поезд яланглиқда териси куйган жониворадай шошиб боради. Гўё оқсоқ кийикдай безовталаниб, зинғиллаб қочаётгандек. Дўмбира поезд юришига ҳамоҳанг нола қилади.

Юқори қаватда ётган Арис бўйнини чўзди. Дўмбира пастда чалинаяпти. Уни сайратаётган — сийрак сариқ сочини орқасига силлиқ тараган, чиройликкина новча йигит. Энгаги куракдай ялпоқ, қорача юз чол оппоқ соқолини бармоқларига қайириб, учини тишлаб олганича қотиб қолган.

Дўмбирачи новча йигитнинг кийик қора кўзлари ўт сочади. Бошвоқсиз асов отнинг кўпигини чиқариб, югуртириб келаётган тақими қаттиқ чавандоз сингари дўмбирани эркин сайратади. Йўғон бармоқлари тор юзида эликдай ўйнайди. Ўқ теккан оқсоқ кийик гоҳ қувувчидан олислаганини сезиб, «қутулдим, қутулдим» дея қувонгандай бўлади, гоҳ жароҳати оғриб, кўзлари мўлтираб, яланг далада нажот тилаб аланглаётгандек туюлади. Қони ўйнаган ёш вужуднинг мўл кучи беш бармоққа йиғилгандай, созни чертган сайин кийикча ирғишлаб, тақдирига бўйсунмай, бор кучини тўплаб олға интилади. Ёш юракнинг жўшқин тўлқини куйга яна ҳам кўпроқ таъсир бахш этаётгандек.

Ёш дўмбирачи Арисни азобга солиб қўйди. Худди шундоқ кезида номи чиққан эди: область бўйича унинг олдига тушадиган дўмбирачи йўқ. У чертган дўмбиранинг оҳангини эшитиб, маст бўлмаган бирон киши йўқ эди.

Ёшлик дамларини хотирлай дегани билан, мияси кўнмади. Ўйлари чалкашиб, тасаввурлари айқаш бўлиб, базўр қолипга тушди. Тубсиз жарликка даромонсиз қулаб бораётгандек боши айланиб, бироз ўтирди.

Куй тинди.

— Ўй, барака топ, чироғим. Кўп яша! — деб кетма-кет фотиҳа ёғдирди чол новча йигитга.

Одам қариганда кўнгилчан бўлиб қолади, дегани ростми, қариянинг нурсиз, атрофини ажин босган кичик кўзлари ёшланибди. Чўнтагидан рўмолини олиб, кўзини артиб қўйди.

— Дўмбирани бекорга ортмоқлаб юрмаганингдан билувдим-а. Ўзинг қайдан келяпсан, қароғим?

— Қизил Ўрдадан, ота.

— Э, областдан келяпман, дегин. Шунчаки ўзинг борибмидинг?

— Йўқ, ота. Область мусобақасига боргандик.

— Дўмбира чертадиганлар мусобақаси-ку! Қалай, сайратвординг-ми? Менимча, олдингга тушадиган бирон кимса бўлмагандир.

— Иккинчи совринни олдим, ота.

— Баракалла! Сендан ҳам ўткири бор экан-да! Ғам ема болам, мана шу чертишингдан қайтмасанг, келаси йили абизателна биринчи бўласан.

«Бундай кезимда биринчи ўринни олгандим-ов», деб ўйлади пастдагиларнинг сўзини тинглаб ётган Арис.

«Басе, шу туркинг билан сендан нима чиқаркин, девдим-а» — деб ичида илжайиб қўйди чол. Новча йигит унинг қалтираб, бармоқлари титраб эпга келмаганини пайқаб, «Тоби йўқ, шекилли» деб аяди. Чол эса унинг бор-йўқлигини унутгандай новча йигитга ўгирилиб:

— Татимбетнинг «кенг яйловини биласан»ми, болам? — деди.

— Биламан, ота.

— Шуни чал-чи.

Арис ичида ўкиниб, ўрнидан турди. Вагон-ресторанга бориб, «бошини ёзиб» келиш учун секин купедан чиқди.

— Ота-онанг борми, болам? — сўради чол.

— Онам бор.

Отанг йўқми? Урушда бўлганми?

— Ҳа, — деб новча йигит пастга қаради.

— Ялмоғиз уруш талай одамни ямлади, — деб хўрсинди қария. — Мен ҳам уч бурдай ўғилларимдан айрилиб, шўппайиб ўтирибман. Тағин черт-чи, қароғим.

— Қайсини чалай, ота?

— «Оқсоқ кийик»ни қайта черт-чи.

Новча йигит тағин чала бошлади. Йўғон, эгилувчан бармоқлар пардалар устида чаққон ҳаракатланади. Ҳар бир оҳангни маромига етказиб чертади. Дўмбирани саваламай, оҳиста, эркин сайратади. Яланг далада озор чекаётган оқсоқ кийик гўё уч оёқлаб сакраб-букилиб нола қилади.

«Аттанг-а, ана бир пардани узоқроқ босиб, симни қаттиқроқ чертсачи, — деб қолди ҳар бир оҳангни синиқчи табибнинг томир ушлашидай аниқ уқадиган собиқ куйчи Арис. Чидамай пастга тушди.

Чол ҳам, новча йигит ҳам бет-оғзи хунук, кўзи қип-қизил, ўсиқ сариқ сочи ит ўйнаган пўстакдай тўзғиган, қирқлардаги ўрта бўйли кишига ҳайратомуз қарашди. Уларнинг иккиси ҳам юқори полкадан хуррак эшитилганда ухлаётган ким эканлигини билишолмаган эди. Хуррак эгаси мана шу тасқара бўлиб чиқди.

Новча йигит куйни тугатиши билан, у товуши аллақандай товланиб сўз қотди:

— Иним, дўмбирангни бер-чи.

«Ия, сен ҳам куйчимисан» — дегандек чол унга ўқрайиб қаради. Новча йигит дўмбирани узатди.

Арис дўмбирани қайта созлади. Бироз иккиланиб турди. Сўнг ҳунарини боладан ўтказиб юбормоқчи бўлиб черта бошлади. Қачон ароқ ичиб тузалмагунича совуқда қолган одамдай титрайдиган қусури бор эди. Шу титроқ чалишига халақит берди. Бармоқлари совуққа тўнгандай қовушмади. Пардалар устида бошвоқсиз тойдек жилпанглади. Ўзининг новча йигитдан ночор чалаётганини сезиб, куйни охирламай дўмбиранинг қорнига тарс эткизиб бир четди-да, қайтиб берди.

«Шу ерда туриб ичақолай», деб ёнидан ўтаётган гупчакдай йўғон келинчакдан икки шиша пиво сўраган эди, у бобиллаб берди:

— Что? Оёқ остида ўралишмай нарироқ тур, — деб қўлини силтади.

«Бочками бу ўзи?.. Бурнини мунча кўтармаса-а?» Дўнгалакдай думалоқ елкасидан бориб олгиси келди. Азбаройи изза бўлганидан бугун ҳаётга аччиғи келди. Жони тинч, ёқаси бўш бўлганидан кейин шу экан-да! Ресторандагиларнинг ҳаммасини бир қайиққа миндириб, довулли кунда Каспийнинг қоқ ўртасига обориб ташлагиси келди.

Бўш ўрин топиб, олдига икки шиша пиво келгандагина сал ҳовуридан тушди. Бир шиша «Жигули»ни дам олмасдан симирганида асаби босилди-да, серажин пешонасида тер йилтиради. Иккинчи шишани бўшатганида бутун танаси яйраб, росмана терлади. Кўнгли ҳам очилгандай бўлди.

Тағин официантни чақириб, икки юз грамм шароб билан икки шиша пиво опкелтирди. Семиз официант боягидай эмас, энди кўкимтир кўзини ўйнатиб, Арисга кулиб боқяпти. «Ичадиган қув экансан-ку, ич, ич» деб ўзининг даромадини ўйлагандай хурсанд бўлади. «Ҳа, бочкавой, қилпанглайсана? Мени боя бечора, деб ўйлабмидинг?» деб илжайди Арис ҳам. Аччиғи энди тарқаб кетганди.

Гўзал йигит эди, ҳунарли йигит эди ўшанда! Талай жонон қизларнинг эсини оғдирган эди. Биринчи муҳаббати мана шу Сир бўйининг қизи бўлган. Арчилган тухумдай оппоқ, бениҳоя сулув қиз бўёғи ўчай деб турган сурат каби кўз олдидан бир зумда ўтиб кетди. Ўшанга бекор вафосизлик қилди. Ҳозир ўйласа ичи куяди. «Ўшанинг қарғишига учрадим?» деб қўрқади. Ҳаммасига, Олмаотага кўрикка борганида учрашган оҳу кўзли қўшиқчи қиз айбдор. Сузилиб, изидан қолмади. Ёшлик-мастлик, деганлари рост. Қўшиқчи қизга уйланди-да, Тенизга уйланмасдан Еттисувда қолиб кетди. Ота-бувасидан тортиб ҳаммаси балиқчи эди, ота касбини ташлаб, автоклубга бошлиқ бўлиб олди, бироқ қўшилгунча узилиб-сузилиб юрган сулувнинг қўйни иссиқ бўлгани билан тили аччиқ экан. Илон қучоғига тушганини кўп ўтмай пайқаб, бармоғини тишлади. Қанча ҳаракат қилмасин, чангалидан чиқа олмади. Фарзандли бўлганидан кейин оёғига бира тўла кишан тушди. Тақдирига тан берди. Бор қаршилиги — кўнгил доғини аччиқ ароқ билан тарқатишдан нарига ўтмади.

Бир иложини қилиб овулига борди, биринчи муҳаббатини излади. Бирнеча ой кутиб, «Бировга уйланибди» деган шум хабарни эшитгач, Сир бўйидаги қишлоғига кетиб қолибди қиз. Ана шундан сўнг адо бўлди. Икки қўли билан бошини чангаллаб, ичкиликка муккасидан кетди. Ишдан ҳам бўшади. Ҳозир фермада ҳисобчи. Маст бўлиб юриб, овули эсига тушиб жўнаган эди. Энди бола-чақаси олдига қайтиб келяпти.

«Бошини ёзмаса», бу кунда дўмбирага қўли қовушмаяпти. Бир вақтлар талай одамни мафтун этган, эритган мана шу бармоқлар эди-ку! Арис терлан йилтираган томирлари исиб қон югурган, ўсиқ тирноқлари ости кирдан қорайган узун бармоқларини стол устига қўйди, умрида ўз қўлини ўзи биринчи марта кўраётгандек узоқ тикилди.

Дўмбира чалиш учун яралган қўллар бу кунда чўтга хор бўлдими-а?

У официант билан тезгина ҳисоб-китоб қилди-да, «мен бориб уларга «Оқсоқ кийик»ни қандай чертишни кўрсатиб қўяй» деб ўрнидан туриб кетди.

* * *

Арис келганда чол билан йигит ҳамон оҳиста суҳбатлашиб ўтирарди. Дўмбира тўшак ёнида суяб қўйилган. Купега Арис билан бирга шароб ва пиво ҳиди кирди. Чол ва йигит унинг ресторандан келганини оғзидан анқиган ҳид ва қизарган бурнидан билишди.

— Ота, — деди новча йигитнинг тепасида тўхтаган Арис қарияга бурилиб, — мен ҳам ёшлигимда шу боладек дўмбирачи бўлганман. Область эмас, Олмаотада биринчи совринни олганман.

Чол билан йигит ишонарини ҳам, ишонмасини ҳам билмай бир-бирига қаради. Арис дўмбирани қўлига олиб, ўзича созлади-да, бир-икки марта чертиб кўрди. Дўмбира бегона бармоқлардан ётсирагандай эди. Бармоқлар эса боягидай эмас, букилиб-эшилиб боряпти.

Куй бошланди. Бармоқлар совутилган арғумоқдай ўйноқлай кетди. Қалтирагани босилиб, рангига қон югуриб, бирдан жонлангандай. «Оқсоқ кийик» нола чеккан сари у баттар авжига чиқади. Тор пешонасидаги ажинлар қалинлашди. Қонталашган қийиқ қора кўзи дераза томонга, бир нуқтага қадалиб, қотиб қолган.

Дўмбира нола қилади. Эрталабдан бери менсимай ўтирган чол ўрнидан қўзғалиб, қулоғини тутиб, илгари интилди: «Бунинг бармоқлари ҳам боланинг бармоқларига ўхшаркан. Ўтириши ҳам, дўмбира ушлашлари ҳам ўхшайди. Куйчилар бирбирига ўхшаркан-да» деб қўйди ичида. Гўдаклигида дўмбира билан кўзини очган йигит эса узун бармоқларнинг пардаларни моҳирона босишини таниб, ўзи тушуниб етмаган тарзда ғалати бир аҳволга тушди.

Куй боланинг чертишидан ўзиб кетди. Уч оёқлаб оқсоқланган ярадор кийик мунгли нидо чиқаради. Арисинг кўзига ёш тўлди. Ёшлик чоғлари, ўтган кунлар ўкинчи хаёлида элас-элас гавдаланди. У умридаги бор ўкинч, бор қайғусини ярадор қалбининг бутун мунгини оқсоқ кийик тақдирига қўшгандай тебранади. Сулув отнинг юришидай юқорига-пастга бир маромда бориб келаётган бармоқлар юрак торларини битталаб суғуриб олаётгандек. Мунгли бир туйғу қалбларни ҳаяжонга солиб, бўғин-бўғинни бўшаштириб боради. Чолнинг ҳўнграган товуши эшитилди. Новча йигит аллнимадан чўчигандек ранги қочиб, дўмбирачига ҳайрат билан тикилиб қолди. Юрагининг чуқур жойида қўзғалган аянч ҳис вужудини аллақандай исканжага олган: «Ёпирай, бу қандай куйчи, қандай одам!», деб такрорлайди нуқул.

Дўмбирачининг икки кўзидан сизилиб чиққан ёш бетларидан оқиб тушди. Юзини ювган аччиқ ёшни у артгани йўқ. Куйни тугатганидагина кафтининг орқаси билан бир сидириб ташлади.

— Айланайин, дўмбиранинг бундай фарёдини энди эшитишим, — деди чол кўзини артиб. — Баракалла, қароғим.

Куйнинг тугашини кутгандек, поезд ҳам тўхтади. Бу. новча йигитнинг тушадиган станцияси эди. Уч минутгина тўхтайди. Новча йигит шошиб, дўмбираси билан чемоданини олди-да, эндигина танишган куйчи билан, ўзи анча ўрганиб қолган қария билан қўл олиб хайрлашди. Дарвешнамо куйчининг, куйини яна тингламаганига ўзича ўкиниб, чолга «Отам урушда ўлган», деб ёлғон гапирганига ҳижолат бўлди. Ростини айтишга улгурмади, вақт зиқ эди. Отаси уни она қорнида ташлаб кетган эди, буни кейин, йигит бўлганида билди. Ойиси «отанг сен туғилган йили ўлган» дер эди.

Поезд қўзғалди. Новча йигит поездда бир нарсасини унутиб қолдиргандай кўз узолмай, қўл силкийди. Чол деразадан ҳеч нарса кўрмаса ҳам ташқарига қараб, «Пешонаси ярқирай, деб турган бола экан, илойим ярқирасин» деди. Дўмбирачи кўнгли эса «Оқсоқ кийик» ноласидан титраб-қақшади. «Эҳ, ҳалиги боланинг ёшидан умримни қайта бошласам!» деган ўкинч қалбини тирнайди.

Бироқ, у йўлда тушиб қолган новча йигит биринчи севган ёридан бўлган ўз ўғли Армон эканини билгани йўқ...

Қозоқчадан Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ таржимаси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

«СОЮЗХЛОПКОМАШ» БИРЛАШМАСИ ҚОШИДАГИ
95-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1975—76 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ: металл бўйича токарь, механика йиғув ишлари слесари, асбобсоз слесарь, фрезерчи мутахассислиги бўйича малакали ишчилар тайёрлайди.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 1 ВА 2 ЙИЛ.

Билим юртига 8—10-синф ҳажмида маълумотли 14—25 ёшлилар қабул қилинади.

ЎҚУВЧИЛАР ЎҚИШ ДАВОМИДА ДАВЛАТ ТАЪМИНОТИДА БЎЛАДИЛАР.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқиш даври узлуксиз меҳнат стажига қўшилади.

ҲУЖЖАТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома (асли), туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (ёки паспорт), турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 3 x 4 см. катталикдаги 6 дона фотосурат, таржимаи ҳоли, мактабдан характеристика.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, ГСП, Тюльпановский проезд, 92-уй (1, 4, 17, 41, 69-автобусларининг «Партия мактаби» бекати), Телефон: 66-85-85.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00—МОСКВА. 17.55 —ТОШКЕНТ. 18.00 — Мультфильм. 18.15 — Санъат ғунчалари. 18.45 — «Прогресс» программаси. 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Социализм дунёси (Москва). 20.00 — Ота-оналар университети. 20.30 — Фильм-концерт. 20.50 — «Ахборот». 21.10 — СССР халқлари адабиёти. Г. Марков 22.00 — «Вақт». 22.30 — Пахта ва сув. 22.50 — Танбур тароналари. 23.20 — Спорт кундалиги. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 16.55 — ТОШКЕНТ. 17.55 — МОСКВА. Эски шахта сири (3—4-сериялари). 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 19.30 — Харидорлар клуби. 20.00 — Концерт. 20.30 — СССР Олий Совети депутатлари ҳикоя қиладилар. 20.45 — Оловнинг бўйсундирилиши (2-серия). 22.00 — Шифокор экрани (Тошкент). 22.30 — Театр учрашувлари. 24.00—СССР халқлари спартакиадаси. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — Қувноқ дўстлар. 20.35—Музикали кўрсатув. 21.15 —Тошкент янгиликлари. 21.30 — Реклама. 21.45 — Бадиий фильм.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Эсавер, шамол! — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Туҳмат қурбони — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (11.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00, 20.00, 21.00).

Туҳмат қурбони; Тонг — «ҚОЗОҒИСТОН» (12.00, 15.00, 18.00, 21.00).

Манзил томон кетяпман — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (12.00, 16.00, 18.00, 21.30).

Эҳтиёт бўл, Зузу! — «ҚОЗОҒИСТОН» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Соколово — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

«Кўк илон» ҳалокати — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА
(20.45 да бошланади).

Манзил томон кетяпман — «ХИВА».

Эсавер, шамол! — «ФЕСТИВАЛЬ».

«ТАШОБЛСЕЛЬСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ 4- МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИЛГАН КЎЧМА КОЛОННАСИГА

ғишт терувчилар, дурадгорлар

КЕРАК

Иш ҳақи — ишбай-мукофотли.

Бундан ташқари ишнинг кўчма характери учун 30 процент қўшимча ҳақ тўланади.

Мурожаат учун адрес. Тошкент область, Бўка район, «Бўка» посёлкаси. Телефонлар: 35-157, 35-257 35-357.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, №26. ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142.

Р. 01550. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64634. Б—3413.